

Kariūnas

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO LIETUVOS KARO AKADEMIJOS ŽURNALAS

ISSN 2029-6045

2020 m. Nr. 2 (145)

BE REIKALO NEPAKELK, BE GARBĖS NENULEISK!

YOU SHALL NOT DRAW THE SWORD WITHOUT A CAUSE
NOR SHALL YOU SHEATHE IT WITHOUT HONOUR!

ŠIAME NUMERYJE

- 2** SVARBU PRIEŠ PRATYBAS
APTARTI KIEKVIENĄ VEIKSMĄ,
KURĮ REIKĖS PASKUI ATLIKTI
SAVARANKIŠKAI
Kr. Vytautė KUPČIŪNAITĖ
- 6** KARIŪNŲ BATALIONO VADAS –
KOKS JIS?
Plk. ltn. Ričardas ANDRULIS
- 8** STUDIJOS JAV
Kr. Povilas MASIONIS
- 13** PUSMETIS VIRDŽINIJOS KARO
INSTITUTE
Kr. Vytenė DAGYTĖ
- 16** STUDIJOS VARŠUVOJE
Kr. Juozas BAGDANAČIUS
- 17** ŽINIŲ IR PATIRTIES KARIŪNAI
KARANTINO METU SĖMĖSI IR
UŽSIENIO UNIVERSITETUOSE
Lina VAITIEKŪNAITĖ
- 22** GENEROLO POVILO
PLECHAVIČIAUS KADETŲ
LICĖJAUS SAVITUMAS
Ingrida LEVICKIENĖ
- 25** PRIESAIKOS DIENA –
ĮSIMINTINIAUSIA TAVO
GYVENIME
Kr. Marija ZUBRICKAITĖ
- 26** STEIGIAMOJO SEIMO NARYS
LEITENANTAS ANTANAS
MATULAITIS, ŽUVĖS KOVOS
LAUKE
Kr. Povilas MASIONIS
- 29** ŠVIETIMO IR UGDYMO
VAIDMUO TARPUKARIO
LIETUVOS KARIUOMENĖJE
Dr. Gintautas SURGAILIS
- 36** DREIFUSO AFERA
Kr. Povilas MASIONIS
- 39** TRIMITUI – 100 METŲ
Jolanta Stasytė BERNIŪNIENĖ
- 43** ANGLIES VIRSMAS 2020
- 44** KARANTINAS KARIŪNŲ AKIMIS
Kr. Paula LIŠAUSKAITĖ
- 46** DRAŠIAI PRIIMTI KIEKVIENĄ
IŠŠŪKĮ IR NEPRIEKAIŠTINGAI JĮ
ĮVEIKTI
- 48** NIEKADA NEGALVOJAU APIE
KARJERĄ KARIUOMENĖJE...

- 51** KITOKIOS, BET ĮSIMINTINOS
KARIŪNŲ VELYKOS
Kr. Povilas MASIONIS
- 52** POVANDENINIŲ VEIKSMŲ
KOMANDOS ORGANIZUOTOS
VARŽYBOS – NEĮKAINOJAMA
PATIRTIS IR RIMTAS
IŠBANDYMAS
Kr. Justas ŠUKEVIČIUS

**ŽURNALO REDAKCINĖ KOLEGIJA
VYRIAUSIASIS REDAKTORIUS**
dim. plk. ltn. dr. Gintautas SURGAILIS
(Gintautas.Surgailis@mil.lt,
tel. (8 5) 210 3674, KATT 24 674)

**VYRIAUSIOJO REDAKTORIAUS
PAVADUOTOJAS**
doc. dr. Manvydas VITKŪNAS
(Manvydas.Vitkunas@lka.lt)

NARIAI
plk. ltn. Paulius DILIŪNAS
Ugdymo klausimai
(Paulius.Diliunas@mil.lt)
mjr. dr. Violeta PAKENIENĖ
Universitetinės ir karinės studijos
(Violeta.Pakeniene@mil.lt)
kpt. Vladas LELEŠIUS
Kariūnų bataliono veikla
(Vladas.Lelešius@mil.lt)
doc. dr. Rolanda KAZLAUSKAITĖ
MARKELIENĖ
Studijų kokybė
(Rolanda.Kazlauskaite@mil.lt)
doc. dr. Dalia PRAKAPIENĖ
Akademines bendruomenės gyvenimas
(Dalia.Prakapiene@lka.lt)
mjr. Donatas SUCHOCKIS
Tarptautiniai ryšiai
(Donatas.Suchockis@mil.lt)
kr. Vytenė DAGYTĖ
Laisvalaikis
(Vytenė.Dagytė@lka.lt)
kr. Aivaras GIEDRAITIS
Karo mokslai
(Aivaras.Giedraitis@lka.lt)
kr. Vytautė KUPČIŪNAITĖ
Kariūnų studijos
(Vytaute.Kupcunaite@lka.lt)
kr. Povilas MASIONIS
Pilietinis ugdymas
(Povilas.Masionis@lka.lt)
kr. Miglė NEMANYTĖ
Sportas
(Migle.Nemanyte@lka.lt)
kr. Irenijus TREČIOKAS
Gyvenimas baigus Akademiją
(Irenijus.Treciokas@lka.lt)

ŽURNALĄ RENGIA
Kalbos redaktorė
Nijolė ANDRIUŠIENĖ
Dizainerė
Laima ADLYTĖ
Fotografas
Eimantas GENYS

SPAUSDINO
Lietuvos kariuomenės
Karo kartografijos centras,
Muitinės g. 4, Domeikava, LT-54359 Kauno r.
Tiražas 1000 egz.
Užsakymas GL-276.
Žurnalas platinamas nemokamai.
Leidžiamas kas trys mėnesiai.

**GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA**
Šilo g. 5A, LT-10322 Vilnius
Dėl žurnalo įsigijimo prašome kreiptis:
(8 5) 210 3526, (8 5) 210 3523;
KATT 24 526, 24 523

To pasiekti daug sunkiau, kai visą pasaulį užvaldė karantinas. Rengtis pratyboms ir jas organizuoti tapo beveik neįmanoma. Tačiau ilgai laukę, pagaliau sulaukėme gegužės 11 dienos. Žalgirio mūšio kuopos II kurso kariūnai kartu su Būrio vado kurso klausytojais paliko visus pandemijos ir civilinių studijų keliamus rūpesčius ir susikrovę kuprines išvyko į Generolo Silvestro Žukausko Pabradės poligoną 4 ilgoms savaitėms.

Per pirmąsias dvi buvo vykdomas puolimo operacijų modulis, kurį sudaro jų pagrindinių veiksmų (staigosios ir suplanuotos atakų, reido) planavimas, pasiruošimas ir jų vykdymas, taip pat naujas ir įdomus dalykas – inžinerinių kliūčių įveikimas jas išsprogdinant, taigi

turėjome galimybę sužinoti, kaip praktiškai reikia visa tai atlikti.

Prisiminiau pirmąsias pratybų dienas, kurios prasidėjo įprastais administraciniais ir šikūrimo darbais, tokiais kaip palapinių statymas, stovyklavietės rengimas. Tad iš karto kibome į darbus, bet miške susidūrėme su tokiais iššūkiais, kurie, būnant Vilniuje, šiltai sėdint Akademijos patalpose, nėra tokie ir baisūs. Šįkart visiškai nejuokingi buvo gamtos „juokeliai“: gegužės 12 d., likus mėnesiui iki vasaros, kilo sniego pūga, tikrai kelis kartus stipresnė už visas buvusias šią žiemą.

Pirmosiomis pratybų dienomis atnaujinome pagrindinius kario įgūdžius ir jau primirštas žinias. Prabėgus savaitei ėmėmės naujų dalykų. Rengėme staigiasias ir su-

planuotas atakas, reidus, t. y. operacijas, kurių pagrindiniai veiksniai yra tempas, ryžtas ir užsidegimas. IV kurso kariūnai per pratybas imitavo priešą, tad mūšyje galėjome pasitikrinti, kurie esame kovingiesni. Išmokome tikrai daug kaip kariai pėstininkai, bet dar daugiau – kaip būsiami karininkai.

Karininko duona – planavimas. Tai iš tikrųjų pajutome. Sužinojome, kiek daug gali kainuoti nedėmesingumas, kai, pamiršęs paminėti, palikai neaptartų, bet mūšyje labai svarbių dalykų, ir dažniausiai tai lemia pralaimėjimą. Tačiau pamokos išmoktos ir ateityje, tikimės, nesikartos.

Kitos dvi savaitės, per kurias turėjome išeiti gynybos operacijų modulį, buvo kiek kitokios.

Svarbu prieš pratybas aptarti kiekvieną veiksmą, kurį reikės paskui atlikti savarankiškai

Krn. Vytautė KUPČIŪNAITĖ

Karantino keliami iššūkiai neaplenkė ir Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos. Visus metus Studijų skyrius dirba, kad pavyktų suderinti kariūnų studijų grafiką, kuriame universitetiniai dalykai neretai kertasi su kariniu rengimu, tad dažnai iškyla klausimas, kas svarbiau. Bet atsakymas visada lieka tas pats – kariūnas turi sugebėti ir spėti padaryti viską.

Kpt. Alminas Sinevičius nustebino išradingumu ir pastangomis padaryti viską, kad būtų kuo geriau kariūnams. M113 pratybos paruošė mus realesnėms situacijoms ir per operacijas turėjome daugiau galimybių parodyti savo įgūdžius.

Libiausiai įstrigo, kad kasdien visi susirinkdavome ir su pratybų vadovu aptardavome, kas buvo gerai, o ką reikia tobulinti, kad kita diena būtų dar geresnė. Taip pratybų pabaigoje pasiekėme pačius geriausius rezultatus ir iš-

vykome namo puikios nuotaikos.

Gynybos pratybų vadovas kpt. Alminas Sinevičius pabrėžė, kad kariūnai, ketvirtą savaitę dalyvaujantys lauko pratybose, net ir jausdami nuovargį, liko motyvuoti ir noriai, neraginami mokėsi, sėmėsi naujų žinių. Pasak kapitono, jiems patiko mokymo būdas – prieš pratybas aptarti kiekvieną žingsnį, kiekvieną veiksmą, kurį paskui reikės atlikti savarankiškai.

„Antro kurso kariūnai pirmą kartą vykdė gynybą, todėl jiems reikėjo, galima sakyti, tokios įžan-

gos. Pristatydamas būsimus veiksmus, kartu pateikdavau pavyzdžių iš praktikos, kurie jiems padėtų geriau suprasti Akademijoje studijuotą teoriją, – aiškino kapitonas. – Taigi kartu prisimindavome teorines žinias ir sudėdavome pagrindinius akcentus. Stovyklavietėje susėdavome ir viską aptardavome, padiskutuodavome.“

Taip prabėgo visas mėnuo pratybų. Iš jų grįžome daug išmokę ir patobulėję. Dabar skaičiuojame paskutines studijų savaites ir laukiame vasaros atostogų.

Eimanto GENIO nuotraukos

Kariūnų bataliono vadas – koks jis?

Plk. ltn. Ričardo ANDRULIO ir kariūnų diskusija

Kelmėje baigęs vidurinę mokyklą, Ričardas Andrulis pasiryžo tapti karininku ir įstojo į Lietuvos karo akademiją galbūt ir dėl to, kad augo tarp keturių brolių, kurie visi pasirinko kario kelią. Baigęs Karo akademiją, tęsė tarnybą Klaipėdoje, Dragūnų batalione, dalyvavo taikos palaikymo misijoje Kosove, metus karybos mokėsi Virdžinijoje (JAV).

Plk. ltn. R. Andrulis Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Kariūnų batalionui vadovauja nuo 2018 m. rugsėjo 1 d.

Iki pradėjo eiti Kariūnų bataliono vado pareigas, buvo tuometinio Lietuvos kariuomenės Jungtinio štabo (dabar – Gynybos štabas) Karinio rengimo valdybos (J7) pratybų planavimo karininkas, o prieš tai, 2013–2015 m., – Krašto apsaugos savanorių pajėgų Didžiosios Kovos apygardos 8-osios rinktinės štabo viršininkas.

Su daug didesniais iššūkiais pulkininkas leitenantas susidūrė kaip pratybų planavimo karininkas. Tuo metu jis suprato, kad, tu-

rint efektyvią komandą, galima pasiekti daug daugiau, nei dirbant individualiai. Todėl, vadovaujant Kariūnų batalionui, su savo puikia komanda pulkininkui leitenantui tai padaryti buvo lengviau. Tačiau plk. ltn. R. Andrulis pabrėžė, kad Kariūnų batalionas skiriasi nuo kovinių batalionų, tad jam patirtis rengiant būsimus karininkus yra įdomi.

Pasitaikydavo atvejų, kai bataliono vadui tekdavo eksperimentuoti, siekiant suaktyvinti padalinio veiklą. Kariūnai turi ištis nemažai užduočių – tai ir įtemptos akademinės studijos, ir karinis rengimas, taip pat kasdienės pareigos bata-

lione. Tad, norint įnešti naujų, pažangių idėjų, reikia prisiderinti prie jau esamų sąlygų, diskutuoti tiek su komandos nariais, tiek su kariūnais, taip siekiant rasti geriausius sprendimus. O svarbiausias dalykas, dirbant su Kariūnų batalionu, pulkininko leitenanto teigimu, yra išlikti nuosekliam ir principingam, tikintis, kad kariūnai tai supras ir įvertins.

Plk. ltn. R. Andrulis pirmosiomis dienomis su bataliono karininkais ir puskarininkiais diskutavo apie pagrindines užduotis, galimas perspektyvas. Iškeltas užduotis planavo įgyvendinti organizuodamas efektyvų komandinį darbą. Vėliau

bataliono vadas pirmąsias kelias savaites skyrė adaptacijai ir šiuo laikotarpiu stengėsi aplankyti kuopas, pabendrauti su kariūnais.

Bataliono vado teigimu, per dvejus tarnybos metus Kariūnų batalione padėti ugdymo pagrindai: kompetentinga komanda turi aiškias darbo su kariūnais gaires, o kariūnai puikiai supranta, ką ir kodėl mes tai darome. Būna, kad šiuos darbus tęsti. Tiesa, artimiausiu metu bus ir tam tikrų pokyčių, susijusių su lyderyste. Karo akademijoje bus atnaujinta Lyderystės koncepcija, kuri remiasi Jungtinių Amerikos Valstijų West Pointo karo akademijos sistema. Šio proceso sėkmė priklausys nuo to, kaip ji bus pritaikyta, atsižvelgiant į kai kuriuos kultūrinius skirtumus, kariūnų poreikius ir, galiausiai, į lyderystės sampratą Lietuvos karo akademijoje.

Bataliono vado svarbiausias patarimas būsimam karininkui – įsiklausyti į būrio puskarininkius.

Būrio vado pavaduotojas (jei jo teisingas požiūris, aišku, būna ir kitaip) – jauno leitenanto angelas sargas. Būrininkas – tai žmogus, kuris stengsis jums patarti ir pagelbėti. Juk po kelerių metų būrio vadai keičiasi, o būrininkas lieka ir yra suinteresuotas karių gerove ir būrio sėkme ilguoju laikotarpiu. Na, ir kitas, bet ne mažiau svarbus dalykas yra komanda bendrąja prasme. Jei kaip vadai būsite drausmingi ir principingi, jūsų pavyzdį būrio kariai vertins, o kartu gerės ir komandos rezultatai – tiek kasdienė administracinė veikla, tiek karinio rengimo pratybos. Tad tai – garantija, kad jūs kaip būrio vadas būsite sėkmingas, o jūsų padalinys bus stiprus.

Plk. ltn. R. Andrulis teigia, kad kariuomenė suteikia daugybę privalumų ir galimybių. Vertybės, jo manymu, reikalingos ir net būtinos baigus Karo akademiją ir pradėjus į profesinę karo tarnybą.

Svarbiausia iš jų – pavaldinių ir vado tarpusavio pasitikėjimas. Tačiau bataliono vadas pabrėžia, jog tam reikia laiko, o jo trūksta. „Savo laiką turi derinti – dalyti tarp tarnybos ir šeimos. Dėl to kai kada ir paaukoti, nes visi laimingi vis tiek nebus. Karininko profesijos negali pakeisti. Prisiekiant ji tarsi įsikūnija į tave“, – taip teigia Kariūnų bataliono vadas plk. ltn. R. Andrulis.

Karo akademija yra unikali vieta, kurioje kariūnai gali treniuotis, eksperimentuoti, palyginti, kas yra gerai, o kas – neleistina. Kariūnams bataliono vadas linki išnaudoti Karo akademijoje sudarytas galimybes augti kaip būsimiems vadams.

Diskusijos mintis užrašė kariūnai Žygimantas KAMINSKAS, Sandra STATKUTĖ, Arūnas GARŠVA ir Alanas PETROŠIUS.

Studijos JAV

Krn. Povilas MASIONIS

Būdamas antrakursiu turėjau galimybę dalyvauti „Erasmus“ studijų programos konkurse ir išvykti studijuoti į vieną Europoje esančių aukštųjų mokyklų, su kuriomis Lietuvos karo akademija yra sudariusi bendradarbiavimo sutartis. Tuomet pasitaręs su tėčiu nutariau, kad konkurse nedalyvausiu, nes pagalvojau, jog svarbiau apsiprasti Akademijoje ir, jei bus galimybė, bandyti išvykti mokytis į užsienį trečiame kurse.

Taip ir atsitiko – trečiame kurse man buvo pasiūlyta dalyvauti ne „Erasmus“ programos konkurse, o išvykti už Atlanto vandenyno ir pavasario semestrą mokytis Jungtinėje Amerikos Valstijose, Leksingtone esančiame Virdžinijos karo institute. Žinoma, kilo daug abejonių, ilgai diskutavau su artimiausiais žmonėmis, kol nusprendžiau – o kodėl ir ne?

Akademijos vadovybės aš ir bendrakursė kariūnė Vytenė Dagtė buvome išrinkti atstovauti vienintelei Lietuvoje aukštajai karo mokyklai viename seniausių ir begalę tradicijų turinčiame Jungtinių Amerikos Valstijų karybos koldžų. Norėčiau su skaitytojais pasidalyti patirtimi ir mokslų užsienyje įspūdžiais.

Virdžinijos karo institutas (toliau – VKI), įkurtas 1839 metais, yra žinomas dėl savo ilgametės is-

torijos ir labai liūdno, bet garbingo įvykio – dešimties narsių kariūnų, kurie drąsiai kovėsi ir žuvo pilietinio karo metu, netekties.

Institute studijuojantys kariūnai privalo laikytis griežtų taisyklių, kurios surašytos kariūnų garbės kodekse (angl. *The VMI Honor Code*). Paminėsiu kai kurias iš jų – nevogti, nesukčiauti, nemeluoti, prisiimti atsakomybę, gerbti kitus ir t. t. Kaip laikomasi kodekso, kontroliuoja patys kariūnai ir nusižengusiems skiria bausmes vadovaudamiesi garbės teismo nutarimu (angl. *Honor Court*). VKI studentai kruopščiai laikosi taisyklių, nes žino, kad jos padeda formuoti asmeninius charakterio bruožus, reikalingus tarnaujant kariuomenėje ar dirbant civiliniame sektoriuje. Tiesa, paminėjau civilinį sektorių, nes VKI studentai neprivalo ateityje tarnauti savo valstybės kariuo-

menėje – jie turi teisę pasirinkti karinę ar civilinę sritį. Be to, besimokantieji institute už studijas nemažai moka, nes valstybė neremia šios aukštosios mokyklos. Žinoma, kai kuriems kariūnams pasiseka gauti karinę ar sporto stipendiją, bet ji dažniausiai nepadengia visos studijų kainos.

Kaip minėjau, VKI puoselėjamos istorinės tradicijos, ir viena iš jų mane sužavėjo labiausiai – tai ryšys tarp kariūnų. Būsimi pirmakursiai studijas pradeda dar vasarą – tuo metu jie privalo atvykti į institutą susipažinti su savo instruktoriais, kariūnais, kurie juos moks ir bus artimiausi jų pagalbininkai. Žinoma, jie taip pat turi baigti privalomus karinius mokymus ir ateinančius pusę metų būti laikomi „žiurkėmis“ (angl. *Rats*). Pripažinsiu, skamba keistai ir kai kuriems gali atrodyti, kad tai – nepagarba

ir žeminimas, bet tikrai taip nėra. Kaip suprantu, kiekvienas naujokas privalo įrodyti, kad gali tapti kariūnu – jis turi išverti visą organizuojamą rengimą ir parodyti, kad yra vertas šio vardo. Išverti išbandymus ir pasiekti gerus rezultatus padeda bendrakursiai, kurie yra lyg tavo „broliai žiurkės“ (angl. *Brothers Rats*). Be to, kiekvienas pirmakursis turi savo artimiausią kuratorių, vyresnįjį brolių, geriausią draugą – ketvirto kurso kariūną, kuris jį prižiūri, saugo, moko instituto taisyklių ir padeda mokytis (angl. *Dyke*).

Tik atvykęs į mokymosi vietą buvau šiltai priimtas ketvirto kur-

so kariūnų ir iki pavasario atostogų, kurios prasideda kovo viduryje, praleidau gyvendamas su trimis ketvirtakursiais, kurie taip pat turėjo savo „žiurkių“. Buvo labai keista, kai pirmą rytą kažkas atėjo į kambarį ir pradėjo kloti mano kolegų lovas, bet, kaip vėliau supratau, tai – labai sena tradicija ir kariūnai ja didžiuojasi. Pirmakursiai privalo tvarkyti savo kuratorių kambarius, valyti jų batus ir uniformas, būti atsakingi ne tik už save, bet ir už savo vyresnius brolius, ketvirtakursius.

Buvo smagu leisti laiką su savo kolegomis ir matyti, kaip ketvirto kurso kariūnas moko priskirtą

pirmakursį, kaip su juo bendrauja, kaip elgiasi. Be abejo, šis ryšys nėra pamiršamas ir po mokslų institute – daugelis ir toliau bendrauja su savo „žiurkėmis“ ar kuratoriais.

Išsilavinimas, įgytas šioje aukštojoje mokykloje, yra aukšto lygio, čia daugiau dėmesio skiriama civilinėms, o ne karybos studijoms. Man pačiam iš pradžių buvo sunkiau ištraukti iš mokymosi procesą dėl intensyvumo, begalės atsiskaitymų, nuolatinių namų darbų, skaitymo ir, žinoma, prisitaikymo prie anglų kalbos. Bet puikiai suprantu, jog visi žmonės klysta, tad jei nori kažko išmokti, turi stengtis ir nebijoti. Tuo vadovavau ir va-

dovaujosi ir aš – nuo pirmųjų dienų pradėjau bendrauti su dauguma kariūnų ir leisti su jais laiką. Institute dirbantys ir besimokantys kariūnai yra labai mandagūs, visada sveikinasi, padeda, paaiškina, kaip viskas turi būti. Mane tai labai nustebino, bet tuomet supratau, kad visa VKI sistema turi labai daug privalumų. Dėstytojai, su kuriais man teko susidurti, yra tikri savo sričių profesionalai, labai mandagūs ir paslaugūs žmonės, be to, niekada neveluojantys į paskaitas. Tą patį galiu pasakyti ir apie kariūnus, su kuriais teko mokytis, – jie labai atsakingi ir disciplinuoti.

Kelios dienos prieš pavasario atostogas, kovo mėnesį, studentai buvo informuoti apie tuo metu plintančio viruso grėsmę, perspėti, kad prieš išvykdami atostogauti turi pasiimti viską, ko reikia mokantis. Man labai pasisekė, kad puikiai sutariau su dauguma kariūnų ir net trijų buvau pakviestas vykti su jais į namus ir atostogas praleisti kartu.

Nusprendžiau vykti į Teksaso valstiją su savo draugu Tuckeriu – su juo pradėjau bendrauti ir puikiai sutarti nuo pirmųjų mokymosi institute dienų. Amerikiečio šeima mane labai šiltai priėmė ir apgyvendino. Atostogos buvo įspūdingos ir kupinos nuotykių – žvejojome su specialiais lankais, medžiojome, šaudėme iš visokiausių ginklų, susipažinome su naujais žmonėmis ir su jais aplankėme kitą valstiją, ten pramogavome, bendravome ir džiaugėmės kiekviena diena.

Nuostabiai leisdami laiką, gavome žinių iš VKI vadovybės, kad likusį semestrą studijos vyks nuotoliniu būdu. Jei atvirai – dėl to apsidžiaugėme... Man buvo pasiūlyta praleisti likusį viešnagės laiką Jungtinėse Amerikos Valstijose svetingų amerikiečių šeimoje, bet dėl saugumo sumetimų turėjau grįžti į institutą. Iki šiol bendrauju su mane priėmusiais žmonėmis ir labai tikiosiu juos išvysti ateityje.

Mano grįžimas buvo puikiai koordinuotas kuratorių, mane globojusių ir studijų metu. Buvau apgyvendintas puikiomis sąlygomis vienoje geriausių instituto patalpų, manimi tuo metu rūpinosi VKI vadovybė ir kuratoriai, be galo geranoriški žmonės.

Labai džiaugiuosi, kad turėjau tokią nepakartojamą galimybę atvykti į VKI, čia mokytis, sėkmingai išlaikyti egzaminus, susipažinti su naujais žmonėmis, kitomis kultūromis, tradicijomis ir būti puikiai ir labai svetingai priimtas mūsų stipriausių sąjungininkų. Sunku apsaityti žodžiais, kokie dosnūs ir malonūs yra žmonės, su kuriais man teko bendrauti būnant šioje mokymo įstaigoje.

Norėčiau dar sykį padėkoti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos karo akademijos vadovybei už suteiktą galimybę išvykti mokytis ir garbingai atstovauti mūsų valstybei užsienyje ir, žinoma, savo kursioams, ypač kambarioams, bei tėčiui, kurie mane paskatino tai padaryti. Ačiū Jums!

Pusmetis Virdžinijos karo institute

Krn. Vytenė DAGYTĖ

Daugeliui Jungtinės Amerikos Valstijos vis dar asocijuojasi su svajonių šalimi. Ir ne be reikalo. Šalis išties įspūdinga ne tik savo politine, karine galia, kultūrų, gamtos įvairove, bet ir išsilavinimo galimybėmis. Pasiūlymas ten nuvykti studijų Karo akademijoje metu – išskirtinė proga pačiam tuo įsitikinti, nes šioje šalyje įgyjamos žinios ir patirtis išties unikalios.

Galimybė šį pavasario semestrą studijuoti už Atlanto, Virdžinijos karo institute, buvo suteikta ir man, ir tai turbūt drąsiai galiu vadinti viena įspūdingiausių patirčių gyvenime.

Istorija

Virdžinijos karo institutas savo tradicijas puoselėja jau ne vieną šimtmetį – įkurtas jau 1839m. Leksingtono mieste, Virdžinijos valstijoje, jis yra vienas seniausių karo koledžų JAV. Ši mokymo įstaiga turi nepriekaištingą reputaciją ir yra vertinama ne tik dėl suteikiamo išsilavinimo, bet ir dėl ilgaamžių tradicijų, kurios daro jį unikalų. Kadetai mokomi disciplinos, rengiami fiziškai ir akademiškai, o labiausiai čia akcentuojama garbė ir sąžiningumas, siekiama, kad kiekvienas kadetas taptų geru ir doru žmogumi, puoselėjančiu vertybes, kurios padės jam tolesniame gyvenime ar tarnyboje.

Studijos ir papildoma veikla

Virdžinijos karo institutas siūlo 14 skirtingų studijų krypčių, tarp jų laisvųjų menų, inžinerijos, gamtos mokslų, tarptautines ir kitas studijas. Kiekvienas kadetas turi baigti atsargos karininkų mokymus (ROTC – *Reserve Officers Training Corps*), tačiau po studijų nebūtinai tęsti tarnybą JAV ginkluotuosiose pajėgose. Nemažai baigusiu insti-

tutą kadetų renkasi civilinį sektorių. Kadangi ši mokslo įstaiga nėra valstybinė, kaip Lietuvos ar West Pointo karo akademijos, studijos Virdžinijos karo institute yra mokamos.

Vienas labiausiai patikusių čia dalykų buvo tai, kad galėjome laisvai pasirinkti dalykus, kuriuos norėtume mokytis pavasario semestrą. Dar prieš išvykdamis gavome ilgą sąrašą mokomųjų dalykų, kurie turėtų sutapti su Lietuvos karo akademijos studijų kryptimi, tačiau laisvė rinktis vis tiek išliko. Netgi pamačius, jog tam tikra paskaita tau nepatinka, visiems kadetams leidžiama keisti savo tvarkaraštį, atradus paskaitas ir dėstytojus, kurių mokymo stilius jiems galbūt yra labiau priimtinas.

Studijos čia kiek sudėtingesnės nei mūsų Karo akademijoje. Pirmiausia buvo sunku priprasti, kad studijuojama ir bendraujama tik anglų kalba, tad reikėjo įveikti kalbos barjerą, tačiau vėliau viskas tapo daug paprasčiau. Be to, daug daugiau laiko skiriama savarankiškam darbui, nei paskaitoms, kaip Lietuvos karo akademijoje. Tačiau šios paskaitos buvo labai įdomios, stebino dėstytojų geranoriškumas, noras bet kada padėti ir jų žinios. Tai motyvavo mokytis, todėl net ir dirbant savarankiškai buvo įdomu.

Virdžinijos karo institute sudarytos ypač geros sąlygos sportuoti. Studentai gali rinktis skirtingų lygių plaukimo, bokso, futbolo, jogs, kovų menų, svorių kilnojimo ir daug kitų sporto šakų treniruotes. Taip pat galima prisijungti prie sporto komandų, treniruotis laisvu laiku ir naudotis visu turimu sporto inventoriu.

Unikalios tradicijos

Jau minėjau, kad tradicijos yra šios mokymo institucijos išskirtinis bruožas. Daugelis kadetų, rinkdamiesi koledžą, nori tapti būtent šio instituto tradicijų dalimi ir dėl to nusprendžia jame tęsti mokslus, nors pirmakursis, vadinamasis „žiurkė“, čia neturi jokių teisių ir gali vaikščioti tik įsivaizduojamomis linijomis palei sienas (angl. *Ratline*), o norėdamas pasisukti, atlikti 90 laipsnių posūkį. Taip pat jis privalo vaikščioti prispaudęs smakrą prie krūtinės ir priglaudęs rankas prie šonų, nežiūrėti niekam į akis. Valgykloje „žiurkės“ maistą ima paskutinės, negali kalbėtis, turi visada sėdėti tiesiai ir žiūrėti tolyn, todėl net nemato, kas yra jų lėkštėse. Bet kuris kadetas turi teisę sustabdyti „žiurkė“ ir liepti jai daryti įvairius pratimus ar duoti pastabas.

Tačiau didžiausią įtaką pirmakursiui gali daryti jo šeimininkas (angl. *Dyke*). Kiekviena „žiurkė“ turi savo šeimininką, kuris yra ketvirtakursis kadetas. Kiekvieną rytą pirmakursis turi pakloti jam lovą, nuvalyti batus ir sutvarkyti jo kambarį. Gali atrodyti keista, tačiau iš tiesų „žiurkė“ ir jos šeimininkas yra geriausi draugai, nes pastarasis ne tik baudžia „žiurkė“, bet ir ją motyvuoja, prižiūri, pataria studijų ar kitais klausimais, galima sakyti, padeda jai augti ir tapti sąžiningu, geru kadetu. Dažniausia ši draugystė nesibaigia „žiurkei“ tapus eiliniu kadetu, nes šeimininkas ir jo „žiurkė“ tampa draugais visam gyvenimui – tarp jų užsimezges ryšys toks stiprus, kad daugelis bendrauja dar daug metų po studijų šiame karo institute.

Būnant „žiurkė“, pusės metų laikotarpis yra gana sunkus ir intensyvus (panašiai jaučiasi pirmakursiai LKA iki krikštynų). Tai ne tik daugybė apribojimų ir jokių privilegijų, bet ir daug fizinių iššūkių. Dažnai buvo rengiami „pra-

kaito vakarėliai“, kurių metu staiga visi pirmakursiai turėdavo intensyviai sportuoti. Galiausiai „žiurkės“ gyvenimas baigdavosi įvairiomis, savaitės trukmės užduotimis ir paskutinės – Didžiosios – dienos iššūkiu. Tą dieną nuo pat ankstauro ryto, atsikėlę nuo šuvių ir riksmų, kadetai sportuoja ir vykdo įvairias komandines ir individualias užduotis. Idėja labai panaši į pirmakursių krikštynas LKA, tačiau tai nepalyginami dalykai. Čia viskas vyko žymiai intensyviau, sunkiau. Kai kurie pirmakursiai palūžta, tačiau nuolatos skatinami savo ketvirtakursių mentorių galų gale, viską įveikę, lieja laimės ašaras. O atsiradusi ypač tvirta komandinė dvasia ir džiaugsmas iš tiesų yra neapsakomas.

Koronavirusas

Turbūt vienas laukiamiausių įvykių studijų JAV metu buvo pavasario atostogos. Per jas galėjome vykti kur tik norime. Aš patrau-

kiau į Kolorado valstiją, keliavau po kalnus, vėliau – į Las Vegasą ir į saulėtąją Floridą. Tai buvo vienos įspūdingiausių mano atostogų, kadangi vaizdai Amerikoje iš tiesų užburiantys. Tačiau viskam ateina pabaiga. Atostogų metu ne tik JAV, bet ir Lietuvoje bei visame pasaulyje prasidėjo koronaviruso (COVID-19) pandemija. Netikėtai užklupusi visą pasaulį, ji „sumaišė kortas“ ir mums – nebeteko patirti visko, kas dar laukė Virdžinijos karo institute, nes kovojant su viruso plitimu jis buvo uždarytas ir pradėtos nuotolinės studijos.

Nors mūsų studijos JAV nesibaigė taip, kaip planuota, įgyta patirtis tikrai buvo išskirtinė. Jei galėčiau, be abejo, čia praleisčiau ir dar vieną semestrą. Virdžinijos karo institutas leido susipažinti su JAV kariniu rengimu, kitokiu studijų procesu ir nauja kultūra. Sutikti žmonės tapo draugais, užmegzta daugybė pažinčių, o patirtis, esu tikra, bus naudinga ateityje ir pravers tolesnėje tarnyboje.

Studijos VARŠUVOJE

Krn. Juozas BAGDANAČIUS

Studijuoti į Varšuvą išvykau, galima sakyti, tiesiai iš miško, po lauko taktinių pratybų. Taigi laiko susiruošti beveik nebuvo. Susimetęs kelis būtiniausias daiktus, skubėjau leisti į kelią. Keliavau savo automobiliu, todėl kelionė nepailgo.

Varšuvoje gana greitai ir lengvai viską radau. Atvykau į studentų bendrabutį nurodytu adresu. Pasisveikinau su budėtoja. Pasirodo, kad ji angliškai visiškai nemoka (bet apskritai, kiek teko kalbėtis su tenyškiais žmonėmis, daugelis malonūs ir noriai bendrauja šia kalba), todėl teko pasitelkti savo „laužytą“ lenkų kalbą. Nesunkiai susikalbėjome, viską paaiškino ir nurodė kambarį, kuriame gyveniu.

Kambariai, kuriuose apgyvendinami Lietuvos karo akademijos kariūnai, daug erdvesni, palyginti su Varšuvos karo universiteto bendrabučio kambariais, bet gyventi tikrai įmanoma. Visa ateinanti savaitė buvo pažintinė. Visų pirma susipažinome vieni su kitais, su dėstytojais, administracija, koordinatoriais, su tvarka bendrabutyje ir apskritai Lenkijoje.

Išklausius įžanginį viršininko žodį, mums buvo iškilmingai įteikti studentų pažymėjimai ir suvenyrai, paskui vyko ekskursija po universiteto miestelį, mus vaišino tradiciniais lenkiškais patiekalais. Kitą dieną vykome į Nacionalinį muziejų, kur taip pat sužinojome daug

naujo apie Lenkiją. Čia pamatėme Žalgirio mūšio paveikslo originalą. Tikrai įspūdingas ir vertas dėmesio meno kūrinys! Po įdomios ekskursijos nuvykome pažaisiti kėgliais. Ten ne tik žaidėme, bet ir vaišiomės labai skania pica! Kitomis dienomis buvo organizuotos ekskursijos po Varšuvos senamiestį, lankytinas vietas, daug naujo sužinojau apie Lenkiją ir apie bendrą Lietuvos ir Lenkijos istorinį laikotarpį. Taip turiningai ir linksmai ir praėjo pirmoji pažintinė savaitė Varšuvos karo universitete.

Paskaitos jame dažniausiai prasidėdavo apie 9 val. ryto, jų per dieną būdavo 3–5. Taigi miego tikrai užteko. Aišku, nebuvo nei rytinių mankštų, nei rytinių patikrinimų. Šis skirtumas, manau, man labiausiai ir įsiminė. Taip pat buvo labai keista, kad per paskaitas nereikėjo dėvėti uniformos, nebuvo rikiuotės, o įėjus dėstytojui, niekas neraportuodavo apie esamą situaciją. Iš pažiūros – paprastas civilinis universitetas. Kai kurie dėstytojai labai domėjosi mumis, kai kurie – nelabai. Visi mokomieji dalykai man buvo įdomūs ir naudingi. Kai kurias disciplinas dėstė karininkai. Man jos buvo įdomiausios, nes jų turinys buvo artimiausias karybos dalykams, kurie šiame universitete nedėstomi.

Po paskaitų eidavau sportuoti į universiteto sporto salę. Akivaizdu, kad mūsų Karo akademijos salė

kur kas erdvesnė, bet Varšuvos universitetas turi savo baseiną, taigi tai kompensavo sporto salės ankštumą. Žodžiu, gyvenimo sąlygos buvo tikrai geros.

Tačiau netrukus dėl visiems iki skausmo žinomos priežasties (pandemijos) visos paskaitos buvo atšauktos ir mokslai persikėlė į virtualią erdvę, todėl daugiau pažinti universiteto subtilybių nespėjau.

Patyriau, kad gyvenimas Varšuvoje visiškai kitoks nei Lietuvos karo akademijoje. Kaip jau minėjau, čia nereikėjo keltis šeštą valandą ryto, daryti mankštos, rikiuotis ir t. t., bet teko rūpintis kitais dalykais, kuriais paprastai pasirūpindavo mūsų akademija, – maistu, buitimi ir pan. Žinoma, taip gyvena daugelis Lietuvos ir užsienio studentų, ir tikriausiai jiems toks gyvenimas yra gerokai pabodęs, nes jie tiesiog nebajaučia jo privalumų, o kariūnui tai – visiškai nauja patirtis, kurios nori kiekvienas. Kiekvieną dieną galėjai laisvai rinktis ką veikti, skirtingai nuo Lietuvos karo akademijos, kur kiekviena tavo minutė jau suplanuota ir skirti laiko sau gana sunku.

Apskritai studijos Lenkijoje patiko. Džiaugiuosi turėjęs galimybę studijuoti šiame universitete, nes buvo sudarytos geros gyvenimo sąlygos, galėjau tobulinti užsienio kalbų žinias, įgijau naujos patirties, kuri tikrai man bus labai naudinga ateityje.

Žinių ir patirties kariūnai karantino metu sėmėsi ir užsienio universitetuose

Lina VAITIEKŪNAITĖ

Šių metų pavasaris buvo kitoks nei įprastai. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos aštuoniems kariūnams visų pirma jis išsiskyrė tuo, kad pavasario semestrą jie naujų žinių įgijo pagal mainų programą mokydami kitoje šalyje ir kitame universitete: du – JAV, keturi – Lenkijoje ir du – Prancūzijoje. Tačiau pavasaris buvo kitoks visoms šalims ir visiems žmonėms, nes išplitęs koronavirusas sukėlė pandemiją visame pasaulyje ir dar negalime sakyti, kad ji jau praslinko ir nebegrįš. Tačiau kariūnai jau gali papasakoti ir pasidalyti savo įspūdžiais, kaip šią situaciją išgyveno toli nuo namų, kaip į tai reagavo universitetai, kuriuose jie tuo metu mokėsi ir gyveno.

Amerikiečiai rūpinosi ir pasibaigus studijoms

Toliausiai nuo namų – JAV Virdžinijos karo institute – studijavusi III kurso Durbės mūšio kuopos kariūnė Vytenė Dagytė sako, kad ši mokymo įstaiga rūpinosi ir anksčiau, dar prieš paskelbdama karantiną ir jam prasi-dėjus, ir vėliau, kai viskas atslūgo ir įprastas gyveno ritmas pradėjo grįžti į „savo vėžes“.

Kai mokslo metai baigėsi, JAV studijavę Lietuvos karo akademijos kariūnai (su Vytenė kartu mokėsi ir III kurso kariūnas Povilas Masionis) į savo šalį turėjo grįžti gegužės viduryje, bet dėl atidėtų skrydžių parsiskrido mėnesio pabaigoje.

„Tuomet be galo mumis, užsieniečiais, institutas rūpinosi ir skyrė daug dėmesio, nors tai daryti jam jau nepriklausė, – džiaugiasi Vytenė. – Skyrė pinigų maistui ir gyvenamąją vietą, taip pat daug pastangų įdėjo ir ieškojo galimybių, kaip saugiai mums sugrįžti į Lietuvą. Nebuvo ir liūdna tuo metu, nes dažnai amerikiečiai mus aplankydavo, netgi paruošdavo kokį nors patiekalą ir atnešdavo jį mums. Būdavo labai malonu sulaukti tokio palaikymo, kad tik nesijaustumė vieniši.“

Pasikeitė paskaitų formatas – jos vyko nuotoliniu būdu

Prisimindama karantino pradžią, lietuvė pasakoja, kad Virdžinijos karo institutas nuo kovo vidurio, tik paskelbus karantiną, buvo uždarytas ir visi kadetai išleisti namo, o paskaitos vyko nuotoliniu būdu.

Vytenės studijos atitiko jos Lietuvos karo akademijoje pagal Nacionalinio saugumo ir gynybos programą studijuojamus dalykus: „Studijų pradžioje JAV galėjau pati

rinktis paskaitas, kurias norėjau lankyti, tačiau jas derinau pagal tai, ko mokausi akademijoje – tai tarptautinis taikos palaikymas, vadybos principai, tarptautinė politika, Rusija Vidurio Rytuose, karyba, lyderystė ir kt. Viskas išliko ir karantino metu, tik šiek tiek pasikeitė jų dėstymo būdas.

Dauguma mano dėstytojų paskaitas įrašydavo, todėl jas pažiūrėti ir išklausti galėjai bet koku metu. Tai palengvino gyvenimą, nes buvo galima pačiam planuoti savo dienos darbus ir laiką. Žinoma, buvo ir tokių dėstytojų, kurie paskaitas skaitė pasitelkę Zoom platformą. Iš esmės niekas nepasikeitė, tik atsiskaitymų formatas – atsirado daugiau testų ir uždarų klausimų. Tačiau krūvis liko toks pat.“

Patiko mokymo būdas ne tik karantino metu

Kariūnė, kalbėdama apie Virdžinijos universitete skaitomas paskaitas ne tik karantino metu, kartu priduria, kad toks mokymo būdas jai labai patiko: „Amerikiečiai kadetai turi daugiau laiko savarankiškam darbui. Paskaitos trunka gal 3–4 valandas, o visa kita yra tavo darbas, pats savarankiškai ruošiesi.

Ir mokymosi rezultatai, galima sakyti, tada priklauso ir nuo tavo iniciatyvos, ir nuo noro tai išmokti.

Tačiau dėstytojų požiūris į studentą visuomet išlieka labai geranoriškas – ir saviems, ir užsieniečiams jie stengiasi padėti. Nesijautė, kad esame svetimi, iš kitos šalies.“

Karantino metu, Vytenė pasakoja, labiausiai pasikeitė pratybų eiga. „Dėl viruso jos buvo atšauktos, bet vis tiek turėjome perprasti numatytus karybos dalykus, todėl taip pat ėjome ir į mišką, ir praktiškai bandėme atlikti tai, ko mokėmės paskaitose. Taigi ir tokiu metu įgijau karinės patirties“, – džiaugiasi mergina.

Kadangi šį pavasarį daug kas pasikeitė, lietuvė įsiminė ir kitokią JAV kadetų mokslų baigimo – išleistuvių – ceremoniją, vykusią nuotoliniu būdu: „Kadetai, turėję išeiti tarnauti į karinius dalinius, taip pat savo valstybei prisiekė nuotoliniu būdu, nes visi renginiai buvo atšaukti.“

Laisvą laiką skirdavo sportui ir treniruotėms

Lietuviams jau nuo karantino pradžios pasikeitė gyvenimo sąlygos: „Uždarius karo institutą, iš pradžių dar galėjome jame pagyventi

kaip studentai užsieniečiai, bet vėliau turėjome išsikraustyti. Mus apgyvendino karininkų viešbutyje. Šiame pastate gali gyventi tik tie, kurie kažkada čia mokėsi ir baigė šį Virdžinijos karo institutą. Taigi mums buvo padaryta išimtis.“

Negyvenant kareivinėse pagal dienotvarkę ir patiems planuojant savo veiklą, pasak merginos, ir laisvo laiko, žinoma, atsirado – daugiau sportuodavo ir treniruodavosi, nuotoliniu būdu atsiskaitydavo už Lietuvos karo akademijoje dėstomus dalykus.

Laisvą laiką lietuviai leido savo nuožiūra: „Gyvenome ne kareivinėse, todėl galėjome išeiti. Tačiau

viskas aplink buvo uždaryta – kavinės, kino teatrai, parduotuvės ir kitos vietos. Dirbo tik pagrindinės maisto prekių parduotuvės. Be to, Leksingtono miestelis, kuriame gyvenome, labai mažas, todėl nebuvo ir daug pasirinkimų, kur eiti.

Apskritai Amerikoje visi suvaržymai karantino metu priklausė nuo valstijos valdžios sprendimų. Vienur taisyklės ir apribojimai – tik rekomenduojamojo pobūdžio, kitur – gali būti nubaustas ir už išėjimą iš namų be kaukės. Mūsų miestelyje gyvena daug vyresnio amžiaus žmonių, todėl visi tikrai sąmoningai saugojosi ir, tikiu, dabar toliau saugosi, naudoja apsaugos priemones.“

Atrado nepamirštamų gamtos kampelių

Susiklosčius tokioms aplinkybėms, lietuvė pati sugalvodavo, kaip įsimintinai praleisti laiką: „Kai oras būdavo geras ir lepindavo saulė, norėjosi daugiau laiko leisti gamtoje. Suprantama, mūsų galimybės buvo ribotos, nes Amerikoje neturėjome automobilio, ten nebuvo ir viešojo transporto, o dauguma lankytinų vietų buvo uždarytos. Tačiau tai leido atrasti labai gražių gamtos kampelių.“

Vytenė nepamiršta įveikto žygio, vadinamojo HIKE, kai

Kariūnų asmeninės nuotraukos

pėsčiomis keliavo po kalnus: „Aplink Virdžinijos karo institutą yra daug kalnų, todėl neseniai kaip tik ėjau ten pasivaikščioti ir įkopiau į *House Mountain!* Šis kalnas – garsus Rokbridžo apygardos orientyras, esantis už penkių mylių į vakarus nuo Leksingtono. Jį sudaro dvi viršūnės – *Big House Mountain* ir *Little House Mountain*, – nuo kurių atsiveria nuostabus vaizdas. Buvo nepakartojama!“

Karantino metu įgijo neeilinės patirties

Vytenė džiaugiasi atradusi šias įspūdingas vietas, tačiau priduria: „Vis tiek mes labai pasiilgome draugų, kolegų, šeimos ir aktyvaus socialinio gyvenimo, kelionių. Apmaudu, kad negalėjome grįžti laiku, nes šiais metais mūsų dar laukė

svarbūs karybos dalykų egzaminai ir jiems gerai pasiruošti turėjome mažiau laiko.

Tačiau, kad ir kokia, tai – dar viena tikrai neeilinė patirtis. Ši situacija puikiai atskleidė, kas yra kas ir kokie yra JAV ir Lietuvos karo akademijų prioritetai“, – optimistiškai pandemijos laikotarpį apžvelgia kariūnė Vytenė Dagytė.

Lenkijoje studijos taip pat vyko nuotoliniu būdu

Pagal „Erasmus+“ programą Varšuvos karo studijų universitete mokėsi II kurso Žalgirio mūšio kuopos kariūnai Algirdas Rakauskas, Dominykas Krutulius, Emilija Smitriūtė ir III kurso kariūnas Juozas Bagdonavičius taip pat tvirtina, kad dėl koronaviruso susiklosčiusios situacijos į galimas grėsmes

studentų ir dirbančio personalo sveikatai ir saugumui buvo reaguojama greitai. Todėl universitete buvo paskelbtas karantinas. Studijos nebuvo visiškai nutrauktos ir mokymo procesas nuo karantino pradžios, kovo vidurio, vyko nuotoliniu būdu.

„Paskaitos buvo skaitomos per įvairiausias *online* programas“, – pasakoja Emilija ir priduria: „Dėstytojams tik buvo neįprasta pagal „Erasmus+“ programą atvykusius studentus mokyti nuotoliniu būdu, todėl jie pasitelkdavo įvairias mokymo programėles, per kurias studentams galėjo skirti užduotis. Taigi pasikeitė tik dėstytojų būdas.“

Emiliją papildė ir Dominykas: „Karantino metu nereikėjo eiti į paskaitas ir gaudavome daugiau darbų atlikti savarankiškai. Tačiau vykdavo telekonferencijos su dėstytojais.“

Visada sulaukdavo pagalbos

„Universitetas gerokai ištuštėjo, mat paskaitos jame nevyko, o bendrabučiuose liko tik studentai pagal „Erasmus+“ programą arba užsieniečiai, nuolat studijuojantys Varšuvoje. Ir universitetas šį laiką išnaudojo remontui. Tikiu, kad kitamet jis studentus pasitiks gerokai atjaunėjęs“, – linksmai pasakoja kariūnas.

Universiteto, kuriame mokėsi kariūnai, vadovybė užsieniečiais ypač rūpinosi karantino metu – atskaidavo į rūpinimus klausimus ir, jei kildavo kokių problemų, padėdavo jas išspręsti, visada pasiteiraudavo, kaip jie laikosi, supažindindavo su naujomis sušvelnintomis ar sugriežtintomis taisyklėmis: „Dėl saugumo buvome perkelti ir į kitą bendrabutį, kuris yra saugomoje teritorijoje ir atskirtas nuo civilių gyventojų.“

Karinėje teritorijoje nebuvo izoliuoti

Apie gyvenimą karinėje teritorijoje pasakodamas Algirdas prabrėžia, kad jie ten nebuvo izoliuoti ir užrakinti, galėjo laisvai judėti Lenkijoje. Tačiau vaikas prisimena ir gautą išpėjimą: „Paskelbus karantiną, buvome išpėti, kad, jeigu paliksime Lenkijos teritoriją, neteksime teisės grįžti atgal į universitetą ar toliau tęsti studijų nuotoliniu būdu iš Lietuvos.“ Todėl kariūnai laikėsi taisyklių – gyveno ir mokėsi Lenkijoje.

„Gyvenome saugomoje teritorijoje, tačiau niekas joje per prievartą nelaikė, – Algirdą papildė Dominykas. – Dėl karantino ilgą laiką labai daug vietų buvo uždarytos. Pavyzdžiui, į miškus, parkus ir kitas rekreacines vietas buvo leista įžengti tik gegužės pradžioje, dar po dviejų savaitžių atsidarė kavinės, barai, daugelis parduotuvių.“

Apsiribojo išvykomis į šalia esančius miškus

„Iš pradžių, kai mokslai dar ne-spaudė, tiesiog nebuvo kur išvykti, o kai draudimų sumažėjo – suintensyvėjo ir studijos“, – praleistą laiką palygina kariūnas Dominykas, kuris, kaip ir kiti, laikydamasis sveikatos saugumo nurodymų, apsiribojo išvykomis į šalia esančius miškus.

Dominykas dar prisimena ir lenkų, kaip tautos, dėmesį užsieniečiams, ir ne tik studentams. „Jų požiūris į užsieniečius, kaip pastebėjome, ypač lietuvius, nelabai koks. Reikia susitaikyti su tuo, kad jie nemėgsta bendrauti kita, t. y. ne lenkų, kalba ne dėl to, kad nemoka, o tiesiog iš principo. Pavyzdžiui, pasakius lenkiškai, kad nesupranti, ir pasiteiravus, ar kalba angliškai arba rusiškai, jie tiesiog pradeda greičiau kalbėti savo gimtąja kalba“, – prisimena lietuvis.

Normalu, kad kiekvienas žmogus pasiilgsta savo artimųjų

Kalbėdami apie tuomet kilusį norą grįžti namo, visi kariūnai pripažįsta, kad pasiilgo šeimos, artimųjų ir draugų: „Tai – normalu. Tačiau situacija buvo ir liko gana rimta, todėl mes supratome, kad turime laikytis nustatytų apribojimų.“

„Apskritai esu pripratus būti toli nuo namų, bet, manau, kiekvienas žmogus toli nuo savo tėvynės pasiilgsta jos ir savo artimųjų, ypač tokiu sunkiu laikotarpiu, kai visi jaudinasi dėl šeimos, draugų sveikatos, – užbaigia Emilija. – Nors Lenkijoje ir viskas pigiau, daug galimybių praplėsti akiratį, laukia įvairiausių pramogų, tačiau savų namų ir gimtinės niekas neatstos. Kaip sakoma, visur gerai, bet namuose – geriausia!“

AKADEMIJOS PULSAS

APDOVANOTI

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos
MEDALIŲ „UŽ UOLUMĄ“ –

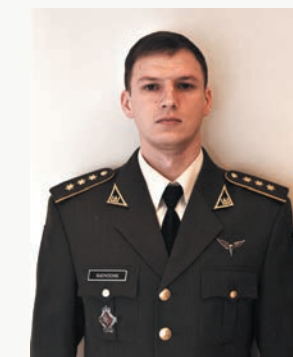

plk. ltn. Gintaras KORYZNA

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos
VIRŠININKO VARDINĖMIS DOVANOMIS:

Justina AIDUKAITĖ,
plk. ltn. Ričardas ANDRULIS,
Jūratė BARZDIENĖ,
Danguolė GIMŽIŪNAITĖ,
št. srž. Česlav MACKEVIČ,
Ernesta MAČIONYTĖ,
mjr. Audrius PETRONIS,
Valerjanas RAVDO,
Rimantė RĖZIENĖ,
Valentina ROMANOVSKA,
vyr. srž. Raimondas ŽEMAITIS

SUTEIKTAS AUKŠTESNIS KARINIS LAIPSNIS

Kpt. Donatui SUCHOCKIUI – majoro

Generolo *Povilo Plechavičiaus* kadetų licėjaus savitumas

Ingrida LEVICKIENĖ

Generolo Povilo Plechavičiaus kadetų licėjus – vienintelė šalyje ugdymo įstaiga, savo veiklą grindžianti sausumos kadetų ugdymo samprata, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro. Čia kadetai mokosi ne tik pagrindinių bendrojo ugdymo dalykų, bet ir teisės bei karybos pradmenų pagal atitinkamas teisės ir karybos programas, tad, be pagrindinio ir vidurinio išsilavinimo, įgyja viešajam saugumui palaikyti ir krašto gynybai reikalingų pradinių kompetencijų. Teisės ir karybos žinių įvertinimai įrašomi į brandos atestatą.

Kadetų licėjus – tai gimnazijos tipo mokykla, skirta mokiniams, siekiantiems patenkinti specialiuosius ugdymosi poreikius mokantis pagal teisės ir karybos, krašto gynybos, fizinio rengimo ir kitas ugdymo programas. Čia siekiama, kad visi jie galėtų tam tikru mastu išsiugdyti įvairių karinio ugdymo veiklos sričių gebėjimus. Stengiamasi mokiniams suteikti kuo įvairresnių teorinių žinių ir kuo daugiau aktyvios veiklos galimybių, leidžiant pasirinkti mėgstamą sritį ir į ją gilintis. Todėl dalis pagrindi-

nio ir vidurinio ugdymo programų turinio integruojama ir įgyvendinama neformaliojo ugdymo metu. Kadetų licėjaus veikia neformaliojo ugdymo skyrius, dirbantis pagal neformaliojo ugdymo, papildančio formalųjį, programas, privalomas visiems čia besimokantiems. Šios mokyklos auklėtiniai susipažįsta su nacionalinio saugumo sistema, Lietuvos gynybos politika, karybos istorijos, istorinės geografijos pagrindais, ugdoma jų fizinė ištvermė ir aktyvumas, rikiuotės, žygiavimo, orientavimosi sausumoje, tvarkos

ir disciplinos, savarankiškumo, komandinio darbo įgūdžiai, lyderystės ir kiti gebėjimai. Įgytos žinios įtvirtinamos praktiškai per mokinių atostogas organizuojamose stacionariose stovyklose.

Kadetų diena struktūrizuota, laikomasi nustatytos dienvartės. Kiekviena savaitė prasideda ir baigiasi rikiuote, vėliavos pakėlimu ir nuleidimu, Valstybės himno giedojimu. Veikla vykdoma iki 19.00 val.

Kiekvieno mėnesio paskutinę savaitę (pagal amžiaus grupes sudarytą grafiką) Kadetų licėjaus

auklėtiniams organizuojami žygiai. Jų metu kadetai mokosi taktikos (pasalų rengimo, objektų užėmimo, maskuotės, negarsinių signalų valdymo, maketų sudarymo ir kt.) pagrindų, įgyja išgyvenimo lauko sąlygomis įvairiu paros ir metų laiku įgūdžių.

Kadetų licėjaus veikla pagrįsta Tarptautinės kadetų asociacijos mokymo principais. Svarbu ne tik parengti jaunuolius karo tarnybai, bet ir sukurti savo vertybių sistemą, ugdyti charakterį ir pareigos Tėvynei jausmą. Ugdymas Kadetų licėjūje organizuojamas vadovaujantis Statutu, Kadeto garbės kodeksu ir priesaika, kuriant palankią mokymuisi aplinką, naudojant savo simbolius (vėliavą, uniformą, skiriamuosius ženklus).

Šios ugdymo įstaigos užuomazgos siekia 1994 metus. Tuomet įkurtas Jaunojo kario būrelis dabar išaugo iki Kadetų licėjaus. Kadetų licėjus, kaip bendrojo ugdymo įstaiga, gyvuoja septintus metus ir išleido jau šešias abiturientų laidas. Čia besimokantys jaunuoliai kryptingai ir motyvuotai renkasi tolesnes studijas Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje, Mykolo Romerio universitete, t. y. profesinės karo tarnybos kario, karininko ar viešojo saugumo pareigūno karjerą. Dalis 18-mečių, dar besimokydami Kadetų licėjūje, įtraukiami į aktyvųjų rezervą – atlieka Krašto apsaugos savanorių pajėgų kario savanorio tarnybą.

Priesaikos diena – įsimintiniausia tavo gyvenime

Krn. Marija ZUBRICKAITĖ

Šį straipsnį norėčiau pradėti nuo trumpo pasakojimo apie tai, kodėl įstojau į Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademiją.

Mano šeimoje visada buvo skatinamas patriotizmas. „Tautišką giesmę“ išmokau būdama gal penkerių metų (o skaityti – tik pirmoje klasėje – septynerių). Taip pat labai didelę įtaką man padarė šeima: senelis, kuris neakivaizdiniu būdu baigė Karo akademiją (vaikystėje praleisdavau labai daug laiko su juo darbe), tėtis, savanoriaujantis Krašto apsaugos savanorių pajėgose, ir patėvis, baigęs Karo akademiją. Tikriausiai didžiausią įtaką man padarė patėvis: namuose visada būdavo tvarka, disciplina ir tam tikras režimas, ir tai man patiko, nes dienos laikas, galima sakyti, visada būdavo „sustyguotas“. Kai septintoje klasėje nusprendžiau stoti į Karo akademiją, šeimoje niekas nenustebo, o patėvis pasakė: „Duoti priesaiką – didelė garbė, ir tai bus įsimintiniausia diena tavo gyvenime.“ Likusius metus, iki įstojau į Akademiją, mažiau apie šiuos jo žodžius – ar jie pasitvirtins. Taip, jie pasitvirtino, nes

dabar kasdien galvoju apie tą dieną ir išstartus žodžius Tėvynei. Priesaiką daviau, nes tai – didelė garbė ir pareiga, kuriai ne kiekvienas pasiryžta, nes myliu savo gimtąjį kraštą ir didžiuojuosi, jog čia gyvenu.

Prieš išvažiuojant į bazinį kursą patėvis įspėjo: „Kai grįši į Akademiją – jos dienotvarkė tave palauš.“ Tačiau, laimė, taip nnutiko. Kadangi namuose visada buvo tvarka, disciplina ir režimas, Karo akademijos dienotvarkė man neatrodė svetima, jaučiausi kaip namie, tik gerokai didesnėje šeimoje. Ir vis dėlto dienotvarkė yra ne šiaip sau sugalvota. Ji – disciplinos, tvarkos garantas, užtikrina, kad visi darbai bus laiku atlikti, ugdo karių moralę, o svarbiausia – išmoko planuoti laiką.

Mano motyvaciją mokytiis čia stiprina artimųjų ir bičiulių begalinis palaikymas ir žinojimas, kad čia, Karo akademijoje, yra mano draugai, mano naujoji šeima, kurie žengia petys petin su manimi ir beje niekada nepaliks.

Steigiamojo Seimo narys leitenantas Antanas Matulaitis, žuvęs kovos lauke

Krn. Povilas MASIŅNIS

*Skirta Lietuvos Steigiamojo Seimo
100-osioms metinėms paminėti*

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos III kurso kariūnas Povilas Masionis pasidalijo savo mintimis apie karininką Antaną Matulaitį, prieš šimtą metų, 1920 metų gegužės 15 dieną, pradėjusio veikti Steigiamojo Seimo vienintelį narį, kuris buvo mirtinai sužeistas gindamas savo valstybę.

▲ A. Matulaitis

▲ A. Matulaitis (stovi 1-as iš dešinės) su kariškiais, Steigiamojo Seimo nariais. 1920 m.

Šių metų gegužės 15 dieną sukako lygiai šimtas metų, kai tuometėje laikinojoje Lietuvos sostinėje Kaune, miesto teatro salėje, įvyko pirmasis Steigiamojo Seimo posėdis. Steigiamąjį Seimą buvo numatyta įkurti dar 1918 metų vasario 16 dieną Vilniuje Lietuvos Tarybos pasirašytame Lietuvos Nepriklausomybės akte.

Minėdamas pirmąjį Steigiamojo Seimo pirmąjį posėdį, norėčiau šiek tiek papasakoti apie mūsų istorijai labai reikšmingo, iškilus žmogaus – Antano Matulaičio – vienintelio Seimo nario, kuris buvo mirtinai sužeistas mūšio lauke gindamas Lietuvos valstybę, – gyvenimą ir tragišką likimą.

1895 metų gruodžio 27 dieną Netičkampio kaime, Marijampolės apskrityje, vos už 7 kilometrų nuo mano senelių gimtinės – Vaitiškių kaimo, gimė būsimas Lietuvos ka-

▲ A. Matulaitis tarp Steigiamojo Seimo Darbo federacijos narių. Kaunas, 1920 m.

rininkas, Lietuvos šaulių sąjungos narys ir politikos veikėjas Antanas Matulaitis (dabar Antano ir jo giminės sodybą žymi tik tvirtas ažuolas). Antanas, baigęs pradžios mokyklą, įstojo į Marijampolės gimnaziją, čia mokėsi ir dalyvaudavo slaptuose ateitininkų susirinkimuose.

1915 metais, vykstant Pirmajam pasauliniam karui, kartu su bendraklasiais ir gimnazijos mokytojais buvo evakuotas į Rusijos imperijos gilumą – Voronežą. Iki 1918 metų, būdamas Rusijoje, jis mokėsi ir baigė Martyno Yčo berniukų gimnaziją, kurią buvo įsteigęs Pirmojo pasaulinio karo lietuvių pabėgėliai. Mokydamasis žymaus teisininko ir politiko Martyno Yčo gimnazijoje, Antanas buvo gausios ateitininkų organizacijos pirmininkas, bet dėl bolševikų persekiojimo ir net įkalinimo turėjo pasitraukti į kitą Rusijos imperijos miestą – Tambovą. 1918 metais baigęs mokslus, jis grįžo į gimtinę.

1919 metais Antanas Matulaitis tapo Marijampolės laikinosios tarybos nariu, tais pačiais metais įstojo ir baigė Lietuvos karo mokyklą. Su teikus leitenanto laipsnį, iš pradžių jis buvo paskirtas į Pirmojo atsar-

gos bataliono kuopą Marijampolėje, 1920 metų vasario mėnesį – Generalinio kariuomenės štabo kultūros ir švietimo sekcijos vedėju ir tuo pat metu ėjo Lietuvos darbo federacijos pirmininko pareigas. Pagal federacijos sąrašą leitenantas Antanas Matulaitis buvo išrinktas į Lietuvos Steigiamąjį Seimą, priklausė Krikščionių demokratų frakcijai ir dirbo Krašto apsaugos komisijoje. Karininkas vienas pirmųjų į Seimo darbotvarkę įtraukė darbininkams palankius įstatymus, rūpinosi Lietuvos kariuomenės karių padėtimi, jų aprūpinimu.

1920 metų spalio mėnesį Lenkijos kariuomenės Liucjano Želigovskio rinktinės daliniams puolant Vilnių, Steigiamasis Seimas nutarė padaryti pertrauką iki 1921 metų vasario mėnesio. Nieko nelaukęs, Antanas Matulaitis išvyko į frontą kautis dėl Lietuvos laisvės. Atsisveikindamas su savo šeima, Antanas pasakė žodžius, kurie tapo priesaku visos Lietuvos gyventojams, kovojantiems dėl savo šalies gerovės: „Mylėkit Dievą ir Tėvynę, ginkite ją ir žodžiais, ir darbais.“

Spalio 17 dienos vakarą Babriškių kaime, kur buvo apsistoję

▲ Lietuvos valstiečių liaudininkų frakcija I Seime. Iš kairės į dešinę sėdi: Kazys Ralys, Kazys Grinius, Jonas Staugaitis, Mykolas Sleževičius, Zigmas Toliušis, Jonas Vileišis, Aleksandras Tornau. Antroje eilėje: Vladas Lašas, Vincas Kviska, Jonas Makauskas, Jonas Kardelis, Ignas Lapinskas, Balys Žygelis. Trečioje eilėje: Vladas Natkevičius, Antanas Sugintas, Petras Kregždė, Povilas Kuzminskas, Gabrielius Bagdžius, Vytautas Račkauskas

tuometis Lietuvos šaulių sąjungos Centro valdybos narys dailininkas Antanas Žmuidzinavičius, buvęs Jungtinių Amerikos Valstijų armijos lakūnas Rapolas Kručas ir, žinoma, juos lydintis leitenantas Antanas Matulaitis, tikėtina, dėl prastai organizuotos sargybos buvo netikėtina užpulti Lenkijos kariuomenės karių. Leitenantas Antanas Matulaitis buvo sunkiai sužeistas, o Antanas Žmuidzinavičius ir kiti likę gyvi kariai paimti į nelaisvę. Laimė, po dviejų dienų Lietuvos šaulių sąjungos Centro valdybos narys su karininku Miku Kukučiu sugebėjo pabėgti. Antanas Žmuidzinavičius,

ištrūkęs iš nelaisvės, pirmiausia ap-lankė sunkiai sužeistą Antaną Alytaus karo ligoninėje. Čia merdintis karininkas pasiteiravo savo ginklo brolio: „Ar Vilnius jau mūsų rankose?“, o Antanas Žmuidzinavičius jam atsakė: „Taip, taip, žinoma, ne-trukus mes ten būsime. Viskas bus atitaisyta.“ Deja, bet po kelių aki-mirkų Alytaus ligoninėje užgeso didaus Lietuvos kovotojo už laisvę gyvybė. Tuo metu Antanui nebuvo sukakę net 25-eri. Su kariška pagar-ba laisvės gynėjas buvo palaidotas senosiose Marijampolės kapinėse...

1921 metų sausio 17 dieną Lietuvos Respublikos prezidento

pareigas ėjęs ir Steigiamojo Seimo pirmininku išrinktas Aleksandras Stulginskis, sveikindamas vėl susi-rinkusį Seimą, pagerbė žuvusio Lie-tuvos didvyrio Antano Matulaičio atminimą šiais žodžiais: „Velionis, idealų kupinas, karštai mylėdamas Tėvynę, matydamas jai pavojų, pirmas iš Steigiamojo Seimo narių stojo Tėvynės gynėjų eilėna ir eida-mas ten pareigas jis žuvo.“ Bičiulių atmintyje Antanas liko kaip griežtas ir teisingas žmogus. Lietuvos kari-ninkas, politikos veikėjas ir mūsų visų laisvės gynėjas po mirties 1931 metais buvo apdovanotas Šaulių žvaigždės ordinu...

Švietimo ir ugdymo vaidmuo tarpukario Lietuvos kariuomenėje

Dr. Gintautas SURGAILIS

1918 m. atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ir pradėjus kurti Lietuvos kariuomenę, į ją buvo pakviesti stoti visi, kas tik galėjo nulaikyti rankose ginklą. Niekas tada apie joki išsilavinimo cenzą nekalbėjo. Ėjo savanoriai vienintelio tikslo vedami – ginti paskelbtos nepriklausomybės.

Reikia pasakyti, kad Nepri-klausomybės kovų laikotarpiu ka-riuomenės išsilavinimo lygis buvo žemas. Kariuomenėje tarnavo daug beraščių, mažaraščių ar vos vieną kitą pradžios mokyklos klasę bai-gusių kareivių. Todėl jos vadovy-bė, be kariuomenės organizavimo klausimų, jau nuo pat pirmųjų die-nų ėmė skirti nemažą dėmesį ir ka-rių švietimui.

1919 m. pradžioje prie Krašto apsaugos ministerijos buvo įsteigta Literatūros dalis, vėliau pavadinta Literatūros skyriumi.

Skyriaus darbuotojai ėmė rū-pintis, kad frontą pasiektų laikraš-čiai, siųsdavo taip pat ir knygas, o 1919 m. gegužės 22 d. dienos šviesą išvydo specialiai kariams skirtas laikraštis „Kariškių žodis“, vėliau

virtęs „Kariu“.

1920 m. vasario mėn. Lietu-vos kariuomenės Daugpilio grupės vadas gen. ltn. Jonas Galvydis-By-kauskas, atsižvelgdamas į tai, kad šiame bare aktyvūs kovos veiksmai nevyko, įsakė pradėti kareivius mo-kyti skaityti ir rašyti, kelti jų karinio ir bendrojo išprusimo lygį.

Idėjai pritarė ir vyriausiasis kariuomenės vadas gen. Silvestras Žukauskas. Jis 1920 m. kovo 1 d. įsakė visose karinėse dalyse karei-vių lavinimo metu vieną valandą juos mokyti skaityti ir rašyti bei bendrojo lavinimo dalykų, taip pat jose įsteigti bibliotekas.

Karinėse dalyse buvo įkur-tos kultūros ir švietimo komisi-jos, joms vadovavo ir jose dirbo karininkai. Labai dažnai kultūros

ir švietimo komisijų pirmininkais buvo skiriami karo kapelionai.

1919 m. rudenį Kareivių prie-telių draugijos iniciatyva, lėšomis ir pastangomis Kaune buvo įsteigtas Kareivių klubas. Jis sau iškėlė tiks-lą organizuoti švietimo ir kultūrinį darbą Lietuvos besikuriančioje ir kovojančioje su priešais kariuome-nėje. Pirmieji šio darbo iniciatoriai buvo raštininkai Gedmintas, Kur-pius, Staugaitis, Bobelis, Dagys ir kiti. Dirbo jie laisvu nuo tarnybos metu, negaudami jokio atlyginimo, nors ne vienas vos sudurdavo galą su galu.

Į klubą vakarais rinkdavosi ir karininkai, ir kareiviai. Tai turėjo labai didelę reikšmę, ypač karei-viams, nes laisvalaikio praleidimas kartu su karininkais vertė juos pa-

sitempti, suprasti, kas yra mandagumas ir išsiauklėjimas.

Klubas vertėsi iš savo lėšų, dar jį šiek tiek šėpė Karo mokslo skyrius. Daugiau pinigų karinė vadovybė skirti negalėjo.

Daugiausia karių dėmesio klube sulaukdavo vaidinimai. Pirmąjį žiemos sezoną (1919–1920 m.) vaidino Konstantino Glinskio vadovaujamos Vilniaus teatro studijos artistai, pasirodė ne tik kareiviams, bet ir visuomenei, nes šis teatras Kaune buvo vienintelis. Kareiviai ir kaimiečiai pirmą kartą pamatė Sofijos Čiurlionienės-Kymantaitės komedijas „Pinigėliai“ ir „Visai pasisekė“, A. Hejermanso „Viltį“ ir kitus spektaklius. K. Glinskio studijos pasirodymai klube buvo surengti 52 kartus. Iš esmės šioje studijoje vaidino visi

buvę Lietuvos artistai, nemažai jaunų žmonių, vėliau tapusių žymiais aktoriais.

1920 m. Kauno karių klube 7 kartus vaidinimus parodė ir J. Vaičiaus Skrajojantis teatras.

Nors Karių klube gana dažnai vaidino tokios žinomos studijos aktoriai, visą 1920 m. žiemą čia vyko pamokos kariams, norintiems sudaryti artistų mėgėjų kuopelę. Ši karių kuopelė 1920 m. balandžio 6 d. pastatė savo pirmąjį spektaklį – Antono Čechovo komediją „Jaunikis“. Jos pasirodymai buvo labai populiarūs, todėl per mėnesį tekdavo vaidinti kartais netgi 11–12 kartų. 1920–1922 m. kuopelė 23 spektaklius suvaidino net 204 kartus.

1920 m. vykstant kovoms su Lenkija, Kauno karių klubo artistų

kuopelė lankėsi fronte ir vaidino kariams.

Be vaidinimų, klube nuolat buvo rengiami koncertai. Faktiškai čia koncertavo visi tuo metu Lietuvoje gyvenę artistai ir dainininkai.

Klube buvo rengiamos įvairios paskaitos. Jas skaitė Jonas Vabalas-Gudaitis, plk. ltn. Jonas Slyžys, kpt. Petras Ruseckas, Nahumas Lipovskis ir kiti.

Šio klubo veikla parodė, kad kultūros įstaigos kariuomenei labai reikalingos. Jis tapo populiarus tarp karininkų ir ypač kareivių.

Užbėgdamas į priekį paminėsiu, kad 1922 m. spalio 19 d. klubo dramos būrelis suvaidino 200-ąjį spektaklį. Sausakimšoje salėje jį stebėjo krašto apsaugos ministras mjr. Balys Sližys, kariuomenės va-

▲ Husarų orkestras (VDKM)

KARISKIŲ ŽODIS
Mūsų literatūros skyriaus

▲ Trečiojo pėstininkų pulko karo kapeliono paskaita (VDKM)

das gen. ltn. Juozas Stanaitis, Generalinio štabo Karo mokslų skyriaus viršininkas gen. ltn. Leonas Radas-Zenkavičius. Po spektaklio jie visi pasakė kalbas, kuriose labai aukštai įvertino klubo atliekamą darbą. Tai buvo ne tik paskatinimas jo darbuotojams, bet ir spektaklį žiūrėjusiems kareiviams ir karininkams, kurie galbūt visai kitaip ėmė vertinti meno ir kultūros reikšmę kariuomenei ir jos ateičiai.

Vėliau ši pradėjusi kukliai karių saviveiklinio teatro kuopelė išaugo į gerai žinomą visoje Lietuvoje ir už jos ribų Karių teatrą.

1921 m. kariuomenei perėjus į taikos meto padėtį, susidarė galimybė ją padaryti ne tik krašto gynybine jėga, bet ir didele tautos mokykla. Pirmiausia imta rūpintis, kad visi karininkai gerai mokėtų lietuvių kalbą, išmanytų krašto geografiją, istoriją. Visiems karininkams, karo valdininkams ir karo gydytojams, kurie nebuvo baigę lietuviškų gimnazijų, įsakyta laikyti gimnazijos kurso lietuvių kalbos, istorijos ir geografijos egzaminus.

Ypač rūpintis karių mokymu. Nemažai, daugiau kaip ketvirtadalis, į kariuomenę atėjusių vyrų nemokėjo nei skaityti, nei rašyti (net 4 proc. 1939 m. pavasario šauktinių). 1921 m. liepos mėn.

▲ S. Čiurlionienės paskaita Trečiojo pėstininkų pulko kariams (VDKM)

buvo atidaryti dviejų mėnesių kareivių mokyklų mokytojų kursai. Jų klausytojai buvo kareiviai, baigę ne mažiau kaip 4 gimnazijos klases. Baigę šiuos kursus, jie grįždavo į savo dalinius ir mokė beraščius. Kariuomenėje jie buvo išmokomi skaityti, rašyti, skaičiuoti, taip pat istorijos, krašto pažinimo ir kitų bendrojo lavinimo dalykų. 1926 m. buvo parengta bendra visai kariuomenei kareivių mokyklų mokymo programa, o 1930 m. išleistas plk. ltn. Petro Tarasenos parengtas „Kareivio elementorius“.

Kiekviename didesniame ka-

riuomenės dalinyje ir toliau veikė dar Nepriklausomybės kovų metais įkurtos švietimo komisijos.

Be bendrojo lavinimo dalykų mokymo, kariuomenė parengė medicinos ir veterinarijos felčerius, sanitarus, vairuotojus, ugniagesius, mechanikus, kalvius, šaltkalvius, radiotechnikus, telegrafistus ir kitų specialistų. Kariuomenėje įgytos specialybės daugeliui vyrų buvo vienintelės ir visam gyvenimui. Iš kariuomenės lėšų buvo skiriamos stipendijos studijuoti Lietuvoje ir užsienyje mediciną, veterinariją, inžineriją, chemiją ir kitus moks-

lus. Be to, karininkai ir puskarininkiai galėjo lankyti įvairius kursus ir mokyklas Lietuvoje ir užsienyje, kur buvo studijuojami karo mokslai.

Kareivių auklėjimui ir švietimui gerinti kariuomenės dalyse buvo organizuotas platus kariuomenės bibliotekų tinklas. Paskutiniaisiais nepriklausomos Lietuvos gyvavimo metais kariuomenės bibliotekos kasmet gaudavo apie 10 000 knygų. Centrinėje kariuomenės bibliotekoje buvo sutelktas didžiulis turtas – žymiausių pasaulio enciklopedijų ir mokslinių knygų rinkiniai. Kariuomenės bibliotekos taip pat gaudavo visus periodinius leidinius. Iš viso jų buvo 109. Visam bibliotekų tinklui vadovavo mjr. Aleksandras Ružancovas.

Kareiviams ir karininkams buvo skaitomos įvairios paskaitos, rengiamos ekskursijos į Kau-

▲ Švietimo pamoka Pirmojo pėstininkų pulko kariams (VDKM)

▲ Pirmojo pėstininkų pulko ir „Makabi“ futbolo komandos prieš rungtynes 1925 m. (VDKM)

▲ Pirmojo pėstininkų pulko teatro mėgėjų būrelio artistai (VDKM)

▼ Šeštojo pėstininkų pulko orkestro muzikantai (VDKM)

ną ir kitas žymesnes Lietuvos vietas. Kariai lankėsi Karo muziejuje, M. K. Čiurlionio galerijoje, didesnėse pramonės įmonėse, aerodromuose, vykdavo prie jūros.

Dalyse patys kariai organizuodavo spektaklius, kitus jų renginius pagyvindavo karinių orkestrų pasirodymai. Etatinius karinius orkestrus turėjo tik pėstininkų ir kavalerijos pulkai. Kitose dalyse buvo kuriami saviveikliniai orkestrai, ansambliai. Orkestrams muziką kūrė kompozitoriai B. Jonušas, E. Gailevičius ir kiti. Daugelyje karinių dalių buvo suburti chorai. Jie atlikdavo įvairias dainas, per mišias giedodavo bažnyčiose.

Nuo 1929 m. per Kauno radiją pradėti transliuoti kariuomenės pusvalandžiai buvo populiariausia laida ne tik kariuomenėje, bet ir visuomenėje.

Valstybės teatras Kaune rengdavo specialius spektaklius kariams, jiems taip pat buvo skiriami specialūs kino seansai, demonstruojami meniniai ir kitokie filmai. Be to, kariniai daliniai turėjo ir savo kino teatrus. Visi šie renginiai labai praplėtė karių akiratį.

Kariuomenėje labai populiarius buvo sportas. Čia buvo kultivuojamos beveik visos sporto šakos, ypač jodimas, šaudymas, lengvoji atletika.

Visas šis kultūrinis, švietimo ir auklėjamasis darbas turėjo didelę reikšmę ne tik kariuomenei, bet ir visam kraštui, todėl drąsiai galima teigti, kad tarpukario Lietuvos kariuomenė buvo ne tik krašto gynėja, bet ir vyriškumo bei kultūros mokykla.

Didžiulį auklėjamąjį darbą kariuomenėje ir visuomenėje dirbo Karo muziejus. Jis gen. lttn. Vlodo Nagio-Nagevičiaus dėka buvo atidarytas 1921 m. vasario 16 d. Pir-

masis jo pastatas buvo pertvarkytas kavalerijos pulko maniežas, o 1936 m. muziejus buvo perkeltas į ką tik pastatytus rūmus.

Muziejaus ekspozicija apėmė visus kovos už Lietuvos laisvę laikotarpius. Be ekspozicijos, lankytojams didžiulį įspūdį palikdavo kasdienės žuvusiųjų pagerbimo ir vėliavų nuleidimo apeigos, kurias atlikdavo Nepriklausomybės kovų invalidai. Stebėti šių iškilmių susirinkdavo daugybė žmonių, todėl galima teigti, kad Karo muziejus buvo tapęs tikra patriotizmo mokykla.

Populiarūs ne tik kariuomenėje, bet ir visuomenėje buvo kariuomenės leidiniai. Jais rūpinosi Kariuomenės štabo skyrius (vėliau – Literatūros skyrius, Literatūros dalis, Karo mokslo dalis, Karo mokslo valdyba, Spaudos ir švietimo skyrius).

1919 m. gegužės 22 d., kaip jau minėta, išėjo pirmasis savaitraščio

„Kariškių žodis“ (vėliau, 1920 m. spalio mėn. pakeitus pavadinimą, – „Karys“) numeris. 1921 m. pradėtas leisti mokslinis žurnalas karininkams „Mūsų žinynas“. Jame buvo spausdinami moksliniai straipsniai įvairiais kariuomenės ir karybos mokslo klausimais. Nuo 1929 m. imtas leisti karo istorijai skirtas žurnalas „Karo archyvas“. 1925 m. Karo mokslo draugija pradėjo leisti karininkams skirtą žurnalą „Kardas“. Nuo 1932 m. Karo mokykla leido savo laikraštį „Kariūnas“. Jis buvo skirtas kariūnams, dažniausiai ir straipsnių autoriai buvo kariūnai. Taip pat buvo išleista keletas smulkesnių periodinių leidinių, daug įvairių kalendorių, knygų.

Baigdamas norėčiau pabrėžti, kad tarpukario Lietuvos kariuomenė buvo atvira švietimui ir ugdymui ir kiekviena naujoviška bei racionali mintis joje rasdavo palankią terpę.

▶ Kariuomenės bibliotekoje

Kapeliūno paskaita.
Ziežnatai.

KARIŠKIŲ ŽODIS

Leidžiamas Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyriaus

Kaina. 3 mėn.: kariškiams 3 rub., nekariškiams 6 rub. Atskirt numeriai 50 kap.

Eina vieną kartą į savaitę

Adresas: Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyrius (Mickėvičiaus g.-vė Nr. 10.).

Nr. 1

Kaunas, gegužės mėnesio 22 diena

1919 m.

Į mūsų skaitytojus.

Mūsų kariuomenė, kaip gyvas visuomenės kūnas, turi daug savo reikalų, daug dvasios pastangų bei pageidavimų. Visi gi tie reikalai bei dvasios pastangos privalo būti, kiek tai apystovos leidžia, pačių kariškių gerai apsvarstyti bei suprasti, kad kiekvienam kariškiui būtų aišku ne tik tai, kaip jis geriausiai turi savo sunkias pareigas eiti, bet ir kam jis tai daro.

Ir kitaip tas negali būti, nes šiandien kareivis, jau ne vien kitų įrankis, bet ir savo šalies pilietis. Ir kaip pilietis jis privalo gerai suprasti, ne tik savo kariškuosius dalykus, bet ir šiaip savo šalies reikalus.

Privalo suprasti, kad šios dienos mūsų šalies, visos mūsų visuomenės reikalas — nenuveikiami pageidavimai ir pastangos, tai Lietuvos laisvė bei nepriklausomybė, tai geresnis žmonių gyvenimo sutvarkymas. Pastarasis karas juk kuopaiškiausiai parodė, kad tik tai kariuomenei sekėsi, kuri buvo ne tik gerai ginkluota, bet ir savo pareigas ir kariavimo siekius gerai suprato. Ypač tas savo pareigų supratimas turi būti mūsų kariuomenėje, kuri negi per prievartą eilėna suvartyta. Ypač tas supratimas turi būti lietuvių kariškiuose, kuriems, kaip lietuviams, priklauso taip graži tradicija (pavimas), kad jau ne vienas mūsų visuomenės darbas padarytas vien ašiu mūsų žmonių susipratimui. Taigi ir šį kartą tepajunta Lietuvos nepriklausomybės priešai, kad jie savo užgrobiąją ranką tiesia per susipratusių, taigi nenuveikiamųjų kareivių eiles. Težino jie, kad mūsų kareiviai lygiai karšta širdimi, lygiai gerai susipratę, eina jų ir savo kraujo lietu, kaip karštai ir susipratę mes, lietuviai, dar taip neseniai dėl mūsų knygos, bei kitų mūsų teisių kovojome, vargome ir... pergalėjome.

Tečiau mums, kariškiams, niekas — nei vyresnybės įsakymai, nei mūsų kariškieji auklėtojai — neįstengs taip gyvai išdėstyti, taip gerai iškiepyti kariškosios bei visuomeninės sąmonės, tos gyvos dvasios, kaip tik laikraštis, ir tai laikraštis mūsų pačių prirašomas ir vedamas.

Bet ir tas laikraštis, kaip ir pati kariuomenė, privalo stovėti ir stovės toli nuo kokio nors vienpusiškumo. Visuomenės gyvenimo reikalai, kiek jie «Kariškių Žodyje» bus paliečiami, bus nušviečiami tik bendrais ruožais ir tiek, kiek mūsų ar užsienių gyvenimo eiga apreiškia Lietuvos nepriklausomybės siekimą, kuriai mes esame susijungę į nepergalimą jėgą — kareiviją.

Ir kad koks nors darbas gerai eitų, būtinai reikalinga, kad ir įrankis, kuriuo tas darbas varomas, būtų kiek galint geresnis ir tobulesnis. Norint gi, kad kova dėl Lietuvos nepriklausomybės sėkmingai eitų, reikalinga, kad ir kovos įrankis — kariuomenė — irgi būtų kiek galint labiau tobula. Todėl «Kariškių Žodyje» bus nurodoma (tam tikruose rėmeluose) mūsų kariuomenės trūkumai ir kaip tie trūkumai taisytini. Bus papeikta, kas peiktina, pagirta, kas girtina, tečiau prisilaikant mums taip brangios drausmės dėsnų asmenys negalės būti liečiamos: vyresnybės dalykas girti ar peikti vienas ar kitas kariškis asmuo.

Gyvoji kalba ir kalba valdiška (įsakymų, įstatų) tai dažnai du skirtingi dalykai. Pasiėmus «Kariškių Žodžiui» skelbti, kas skelbtina, ir aiškinti, kas aiškinti leistina, ne vienas vyresnybės įsakymas bus tinkamai nušviečiamas ir išaiškintas, kad tuo būdu jis būtų gyvu žodžiu, įeity kariškių dvasion bei širdin, o neiktų vien įstatų raide.

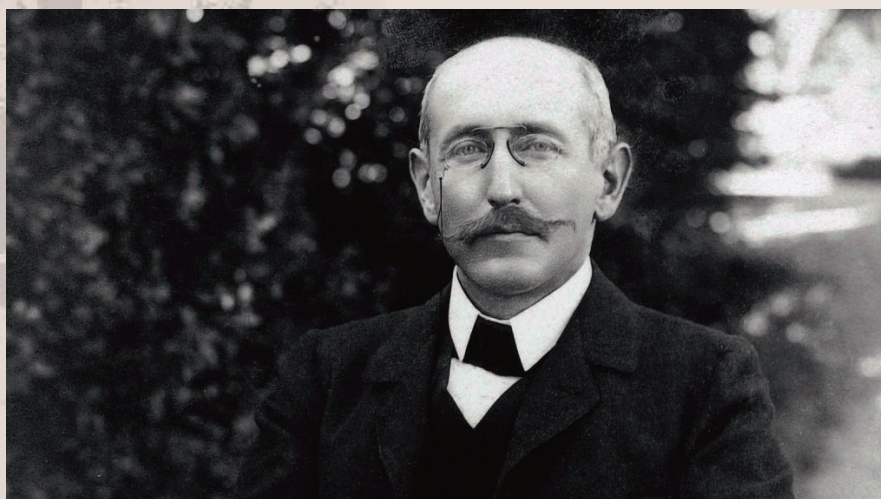
Bet laikraščio niekas taip neįvairina, niekas jam tiek daug gyvumo neduoda, kaip pačių skaitytojų raštai, ir tai raštai iš vietų, iš pačios gyvenimo širdies, ypač gi korespondencijos, tos žinių-žinėlės, kurios taip ankštai riša skaitytoją su laikraščiu. Tada «Kariškių Žodžio» redakcija kviečia visus kariškius bendradarbiauti mūsų laikraštyje. Ypač rūpi jai turėti žinių, labiausiai gi žinių iš fronto, juo labiau, kad žinių iš fronto apskritai mūsų laikraštyje trūksta.

Bet gi tik tas laikraštis tikrai gyvai skaitomas, kai jis įvairus, kai jis kuodaugiausia skaitytojui duoda įvairaus dvasios peno. Tada ir «Kariškių Žodis», atsižvelgdamas į tai, duos savo skaitytojams ne tik kariškų straipsnių bei žinių, bet ir apysakų eilių ir t.t. Težadina jos mūsų kareivių dvasia, te

Dreifuso afera

Krn. Povilas MASIŅONIS

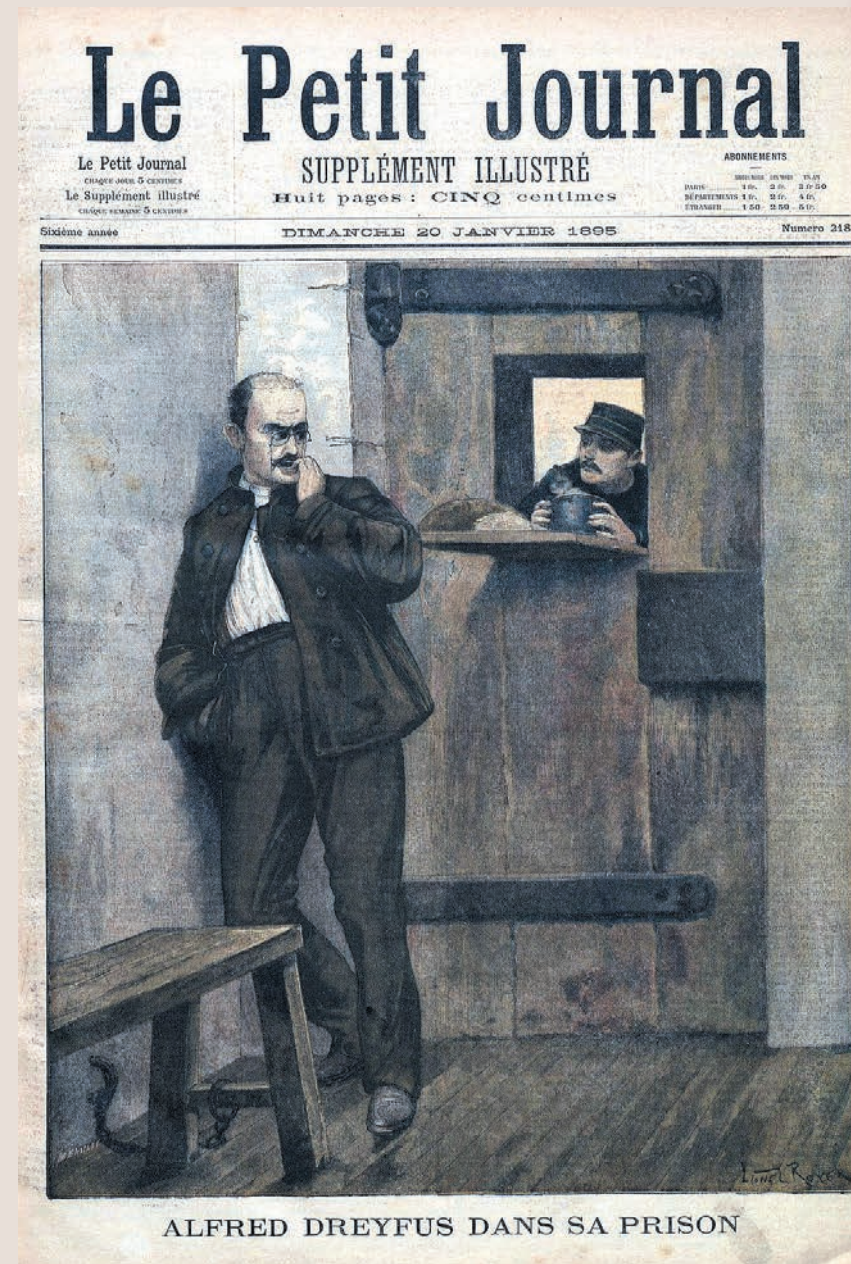
Prieš 125 metus, 1935 m. sausio 5 d., Prancūzijos sostinėje Paryžiuje tuo metu Prancūzijos armijos kapitonas Alfredas Dreifusas buvo viešai pažemintas tūkstantinės minios aki-vaizdoje ir, melagingai apkaltinus, nuteistas už savo šalies išdavystę. Ši skubinta ir be svarių įrodymų išnagrinėta byla ir visa jos istorija, susijusi su ponu Dreifusu ir korupcija tuometėse Prancūzijos ginkluotosiose pajėgose, populiarė iki šių dienų – apie tai sukurta nemažai dokumentinių ir meninių filmų, parašyta įdomių knygų.

Alfred Dreyfus

1859 m. spalio 9 d. Elzaso regione, žydų šeimoje, gimęs Alfredas buvo jauniausias iš devynių vaikų. Būdamas tik dešimties, jaunėlis Alfredas turėjo priverstinai palikti savo kraštą, nes tarp Prancūzijos ir Prūsijos prasidėjęs karas kėlė grėsmę visai šeimai. Tikėtina, jog nemalonus įvykis, susijęs su ginkluotu konfliktu, paskatino Alfredą pasirinkti karininko kelią.

1877 m. jis įstojo į elitinę mokyklą Paryžiuje – *École Polytechnique*. 1880 m. baigęs mokslus ir įgijęs karybos praktikos, jis pradėjo tarnauti Prancūzijos valstybei. Alfredas siekė artilerijos meno subtilybių ir kelerius metus mokėsi artilerijos mokykloje, vėliau tarnavo artilerijos dalinyje, ėjo adjutanto pareigas, galiausiai buvo paskirtas studijuoti karo koledže *École Supérieure de Guerre*. Alfredas buvo stropus, todėl buvo puikiai įvertintas už savo mokymosi

rezultatus, kurie jam suteikė galimybę pradėti tarnauti Prancūzijos kariuomenės generaliniame štabe. Tai gana neįprasta, nes jis buvo vienintelis žydas, kuris tuo metu tarnavo prestižiniame dalinyje.

Gaila, bet sėkminga karininko karjera 1894 m. apsivertė aukštyn kojomis. Jis buvo apkaltintas savo valstybės išdavimu. O viskas prasidėjo tuomet, kai Prancūzijos armijos karininkas Ferdinandas Esterhazis perdavė kelias prancūzų

karines paslaptis apie Prancūzijos ginkluotųjų pajėgų artileriją vokiečių kariniam atašė Maksimilijanui fon Švartzkopenui. Būtent šis vokiečių karininkas padarė didžiulę klaidą, suplėšęs ir išmetęs popieriaus, kuriame buvo išdėstyta itin slapta informacija, skutelius į konteinerį, nes jo prancūzų kilmės tarnaitė šnipinėjo po priedanga, tad rastus popieriaus gabaliukus perdavė Prancūzijos karinės žvalgybos karininkui Hubertui Henriui.

Apmaudu, bet vargšas Dreifusas buvo apkaltintas visiškai nepagrįstai, kadangi tarp dokumente išvardytų artilerijos karininkų pavardžių buvo ir jo pavardė, o jį surašiusio asmens rašysena buvo panaši į Alfredo. Be to, jis buvo žydų kilmės ir retsykais vykdavo į savo gimtąjį miestą Elzaso regione, kuris tuo metu jau priklausė Vokietijos imperijai.

Alfredas Dreifusas buvo suimtas 1894 m. spalį, o kitų metų sausio 5 d. – viešai pažemintas ir nuteistas iki gyvos galvos kalėti Velnio saloje, prie Prancūzijos Gvianos krantų. Viešo pažeminimo metu Alfredas parodė karišką būdą ir bandė savo garbę ginti šaukdamas: „Jūs žeminate nekaltą žmogų! Tegyvuoja Prancūzija! Tegyvuoja Prancūzijos armija!“ Tuomet vienas iš ten buvusių adjutantų nuplėšė nuo jo

uniformos skiriamuosius ženklus ir sulaužė jo kardą. Alfredui žygiuojant pro susirinkusią minią, buvo girdėti linkėjimai mirti, o žurnalistai pavadino jį Judu. Tik 35-erių sulaukusiam A. Dreifusui grėsė baisus likimas, nes Velnio saloje priverstinis sunkus ir varginantis darbas, prastos gyvenimo sąlygos ir atšiaurus klimatas pribaižė ne vieną žmogų.

Tikėtina, jog Alfredo gyvenimas būtų pasibaigęs tragiškai, jei ne naujai paskirto Prancūzijos žvalgybos karininko Džordžo Pikardo noras atskleisti tiesą apie korumpuotą bylą. Kai ponas Pikardas bandė išsiaiškinti, jog išdavikas yra karininkas Esterhazis, naujasis žvalgybos vadovas, siekiant jį nutildyti, buvo paskirtas tarnauti Sacharos dykumoje. Džiugu, jog jau tada visuomenė pradėjo domėtis, kas yra tiesa šioje byloje, o jos ir ypač žiniasklaidos noras išnarplioti bylą apie korupciją ir nesąžiningą nekalto žmogaus pažeminimą nepaliko abejingų.

1899 m. A. Dreifusas buvo parvežtas iš įkalinimo vietos, ir teismas dar sykį ėmėsi jo bylos. Verdiktas – Alfredas turi teisę likti Prancūzijoje. Keista, bet karininkas atgavo skiriamuosius ženklus ir buvo paaukštintas tik 1906 m. Be to, dalyvaudamas žmogaus, kuris be galo stengėsi išlaisvinti neteisėtai nuteistą karininką iš Velnio salos, prancūzų rašytojo Emilio Zolia laidotuvėse, į tuomet buvusį majorą Dreifusą buvo pasikėsinta, bet nusikaltėliui to padaryti nepavyko ir jis buvo sulaikytas.

Drąsus valstybės patriotas sėkmingai kovėsi už savo gimtinę Didžiąją kare, pelnė aukštų apdovanojimų ir užsitarnavo pulkininko leitenanto laipsnį. Keistas sutapimas, bet 1935 m. liepos 12 d., lygiai po 29 metų, kai buvo išlaisvintas iš įkalinimo, Alfredas Dreifusas mirė Paryžiuje, būdamas 75 metų...

2020 m. birželio 1 d. Lietuvos šaulių sąjungos žurnalas „Trimitas“ minėjo savo veiklos 100-metį. „Kariūno“ redakcinė kolegija nuoširdžiai sveikina vyresnįjį kolegą jubiliejaus proga ir linki jam ir toliau puoselėti tautinę dvasią, patriotiškai ugdyti jaunimą, būti kovos dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės puoselėtojų avangarde.

Trimitui - 100 metų

Jolanta Stasytė BERNIŪNIENĖ

Vrublevskių bibliotekos Senosios periodikos sektoriaus bibliografe

Lietuvos šaulių sąjungos žurnalo *Trimitas* pirmasis numeris buvo išleistas 1920 m. birželio 1 d. Kaune. Leidinys ėjo iki 1940 metų, buvo atkurtas 1990 metais. Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Senosios periodikos sektoriuje saugomi visų 1920–1940 m. išėjusių žurnalų komplektai.

Šaulių sąjunga susikūrė iš būtinybės ginti trapią Lietuvos nepriklausomybę. 1919 m. birželio 21 d. bermontininkai Šiauliuose nužudė ir sužeidė keliolika Lietuvos karių ir civilių. Šie įvykiai paskatino Užsienio reikalų ministerijos Spaudos biuro viršininką Matą Šalčių su bendraminčiais kurti ginkluotos savigynos organizaciją, kreiptis į Vyriausybę, kad valdininkai ir tarnautojai gautų ginklų ir būtų išmokyti jais naudotis. 1919 m. birželio 27 d. įvyko susirinkimas, kurio metu buvo įkurta Šaulių sąjunga,

pirminkininku išrinktas V. Putvinkis-Pūtvis. Lietuvos šaulių sąjunga iš pradžių buvo Lietuvos sporto sąjungos padalinys, o rugsėjo 15 d., patvirtinus įstatus, tapo savanoriška karine nepolitine organizacija, kurios tikslas – ugdyti piliečių kovingumą, patriotizmą, drąsą, plėsti kultūrinę akiratį, kovoti su išorės ir vidaus Lietuvos nepriklausomybės priešais.

Šaulių sąjungos Centro valdyba, suvokdama organizacijos leidinio poreikį, nusprendė steigti žurnalą *Trimitas*. Pirmuoju

jo redaktoriumi buvo paskirtas M. Šalčius. Iki 1935 m. leidinyje buvo įprasta nurodyti vien atsakomąjį redaktorių, todėl pirmajame numeryje buvo paskelbta tik Miko Mikelkevičiaus pavardė.

Pirmasis *Trimito* numeris, paastrastėje pristatytas kaip mėnesinis žurnalas, išėjo 40 puslapių. Žinutėje „Nuo Centro valdybos“ atskleista, kodėl pradėtas leisti *Trimitas*: trūkė leidinio, padedančio siekti organizacijos tikslų ir auklėjančio visuomenę demokratiškai dvasia, „neperkošta per partinį

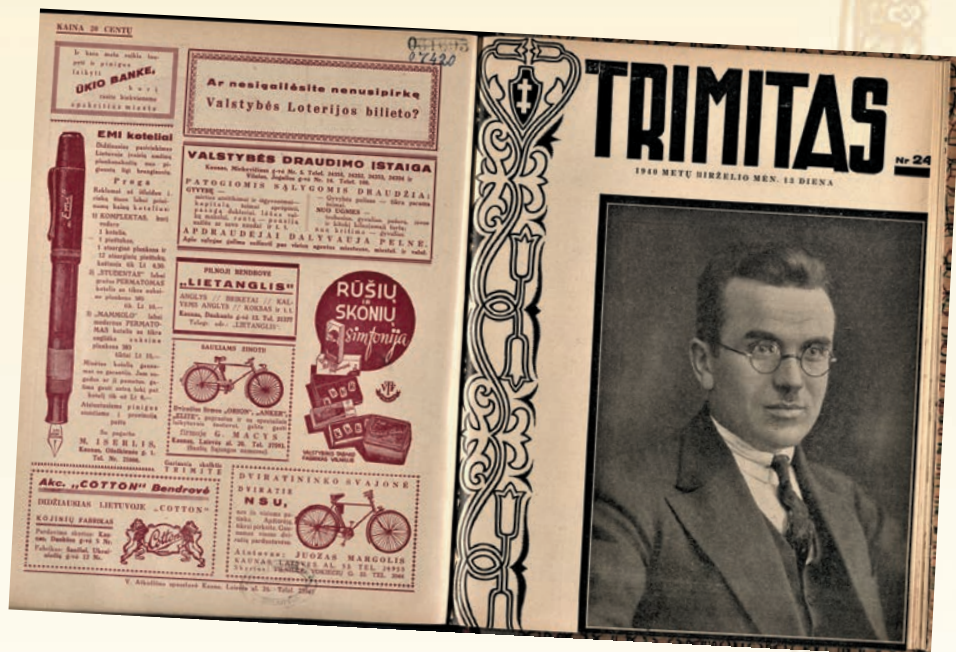
Trimitui - 100 metų

koštvų“. Vedamajame „Trimitai išleidžiant“ poetiškai paaiškinta, kodėl naujam leidiniui buvo pasirinktas muzikos instrumento pavadinimas: „Kitados garsiai skambėjo mūsų bočių didžiavyrių trimitai. Jų galingą aidą pabaltmarės giriose išgirdę, drebėjo tolimi kaimynai. Bet mūsų sentėvių trimitai ne vergiją garsino. Jie buvo baisūs tik grobuonims – plėšikams“, paskui skambėję tik piemenėlių, vėliau sugaudę atgimusios tautos trimitai. Nemaža vietos numeryje skirta Lietuvos šaulių veiklos uždavinių ir būdų jiems įgyvendinti aprašymui. Be to, pirmajame *Trimito* numeryje buvo išspausdinta ir grožinės prozos: Antano Vienuolio „Atleisk jiems, Viešpatie“ ir Vlodo Putvinskio „Trys broliai“. Juozas Eretas aptarė karinį auklėjimą Šveicarijoje bei pateikė pasaulio politikos apžvalgą. Juozas Tumas-Vaižgantas straipsnyje „Pulti ar gintis“ ragino „pamėgti ginklą priešui nuvaryti, bet ne žmogžudžiai ar maištams kelti“. „Oficialinėje dalyje“ skelbia-

mi šaulių sąjungos dokumentai: įstatų projektas, Centro valdybos aplinkraštis, Ministro Pirmininko Ernesto Galvanausko padėka šauliams, aprašomas pirmasis Steigiamojo Seimo posėdis. Numerio pabaiga skirta įvairių lietuviškų periodinių leidinių reklaminiams skelbimams.

Pasak Jono Matuso, pirmasis *Trimito* numeris dėl tokios temų įvairovės išėjęs „gana margas, bet drauge ir gyvas“. J. Tumas-Vaižgantas po dešimtmečio ypač kritiškai įvertino *Trimito* debiutą: numeris nenusisekęs, medžiagos paruošimas ir spausdinimas užtrukę neapsakomai ilgai, leidinys tarsi trilypis turinio prasme, nepatogaus pailgo formato...

Kitas *Trimito* numeris išėjo tik 1920 m. rugpjūčio 3 d., kadangi šaulių sąjungos Centro valdyba M. Šalčiaus suredaguoto numerio neleido spausdinti dėl tam tikrų trūkumų. Buvo nutarta, kad ateityje kiekvieną numerį turės tvirtinti redakcinė komisija: M. Šalčius, Juozas Papečkys, Antanas Vienuolis-Žukauskas, V. Putvinskis-Pūtvis, Kazimieras Ralys. Po tokio nutarimo M. Šalčius norėjo atsistatydinti, du mėnesius *Trimitas* nebuvo spausdinamas. Šaulių sąjungos Centro valdybai pakvietus J. Tumą-Vaižgantą tapti *Trimito* redaktoriumi, buvo išleistas antras numeris. Žurnalas ėmė eiti kas savaitę. J. Tumas-Vaižgantas redagavo leidinį iki 1920 m. trylikto numerio.

Vėliau *Trimitui* ilgiau ar trumpiau vadovavo (ėjo redaktoriaus, atsakomojo redaktoriaus arba redaktoriaus pavaduotojo pareigas): Antanas Busilas, Adolfas Klimas, Juozas Pronskus, Antanas Bružas, Benediktas Štaras, Kazys Petras Obolėnas-Obuolevičius, Jonas Kalnėnas, Juozas Purickis, Mikas Mikėlkevičius, Liudas Vailionis, Teodoras Daukantas, Rapolas Skipitis,

Matas Šalčius, Vladas Putvinskis-Pūtvis, Aleksandras Marcinkevičius-Mantautas, Antanas Gravrogkas, Antanas Žmuidzinavičius, Vincas Daudzvardas-Daugvardis, Vladas Andriukaitis, Juozas Žukauskas, Balys Vosylius, Petras Rušėckas, Juozas Žemgulis.

Leidinio redakcijos administratorėmis dirbo Ona Pūtvytė, Magdalena Brazytė, Antanina Kalpokaitė. Nuo 1922 m. iki Lietuvos okupacijos administratoriaus pareigas ėjo Stepas Lipnius-Lipnickas. Jam talkino Feliksas Niaura, Kazys Trumpa, Petras Impulevičius.

Žurnalo dizainą kūrė žymūs to meto Lietuvos menininkai: Antanas Žmuidzinavičius, Jonas Juozas Burba, Jonas Buračas, Antanas Kairys, Kazys Šimonis, Edvardas Krasauskas, Halina Naruševičiūtė-Žmuidzinienė, Aleksandras Šepetytis ir kiti. Patrauklumo leidiniui suteikdavo Petro Babicko, Mejerio Smečekausko, Juozo Bačkaičio ir kitų nuotraukos.

Pirmąjį *Trimito* numerį spausdino M. Sokolovskio spaustuvė, vėlesnius numerius – Valstybės,

K. Narkevičiaus ir V. Atkočiūno, „Šviesos“, M. Jolko, „Raidės“, „Vilniaus“, „Meno“, Zavišos ir Steponavičiaus spaustuvės.

Pradėjęs eiti *Trimitas* buvo leidžiamas 4000 egzempliorių tiražu (iš jų 1500 egzempliorių 1920 m. dėl reklamos buvo išdalyti nemokamai), 1921–1926 m. išeidavo 5000–6000 egzempliorių tiražu, 1927 m. tiražas vėl sumažėjo iki 4000, vėliau kasmet didėjo ir 1940 m. siekė 32 000 egzempliorių.

Per 21 žurnalo gyvavimo metus buvo išleisti 1006 numeriai, kai kurie iš jų – dvigubi. Pasak Andriaus Randamonio-Randomanskio, leidinys buvo ne vien šaulių sąjungos ar jos vadovų nuomonės reiškėjas, bet ir visos skaitančiosios visuomenės auklėtojas ir švietėjas. Žurnalas rašė apie karinius dalykus, skatino tautinę vienybę, nepriklausomai nuo politinių ar religinių įsitikinimų, propagavo tautinę kultūrą: liaudies dainas, tautodailę, ragino išvaduoti Vilnių, atgauti Baltijos pajūrį. Leidinys ugdė skaitytojų dvasinį „šauliškumą“: kovingumą, patriotizmą, drąsą, idealizmą. Buvo skelbiama karinio turinio grožinės

literatūros kūrinių, patriotinių eilėraščių. Žurnalas dėl temų įvairovės buvo patrauklus ne tik šauliams, bet ir visuomenei, todėl *Trimito* skaitytojų buvo gerokai daugiau negu šaulių.

Ilgainiui susiformavo nuolatinė leidinio struktūra, o žurnalo turinį kasmet papildydavo vis naujos temos, daugėjo iliustracijų. Numerius pradėdavo vedamasis, paskui ėjo kultūriniai ir agitaciniai straipsniai, žinios apie užsienio lietuvius, šaulių gyvenimo, karo ir politikos naujienos, provincijos šaulių žinutės, organizacijos vadovybės dokumentų publikacijos. 1921 m. radosi naujų skyrių: „Mūsų menas“, „Liuoslaikiui“, „Retybių kronika“, „Įvairenybės“, „Recenzijos“, „Žinios iš okupuoto krašto“, „Mūsų sportas“, „Klausimai ir atsakymai“. 1922 m. *Trimitas* praturtėjo skiltimi „Jėga ir grožis“, tvarkoma Karolio Dineikos. Nuo 1925 m. žurnalo puslapiuose atsirado teatro apžvalgų. 1926-aisiais imta skelbti radijo programą, mokslo naujienų apžvalgas skyriuje „Technika ir chemija“. 1929 m. pradėta publikuoti Jono Martinaičio komiksus su humoristiniais eilėraščiais. 1931 m. žurnalą papildė „Šaulių moterų reikalai“. Nuo 1932 m. atsirado skiltys „Savanoriai kūrėjai“, „Okupuotoji Lietuva“ ir „Klaipėda“, 1933 m. – „Mūsų ūkininkams“ ir „Skaitytojų mintys“.

Palaipsniui *Trimitas* išaugo į vieną didžiausių ir skaitomiausių žurnalų Lietuvoje.

Pasak Jono Matuso, leidinyje savo straipsnius ir kūrinius publikavo 213 autorių, pasirašiusių pavardėmis arba žinomais slapyvardžiais, o antra tiek – nepasirašiusių. Žurnalui rašė talentingiausi ir žymiausi Lietuvos rašytojai, poetai, žurnalistai, taip pat įvairių pažiūrų visuomenės veikėjai: Adomas Jakštas-Dambrauskas, Juozas Tysliava, Mečislovas Reinys, Jonas Šliūpas, Antanas Smetona, Stasys Raštikis, Petras Vaičiūnas, Vincas Krėvė-Mickevičius ir kiti.

Lietuvą okupavus sovietams, Šaulių sąjunga buvo likviduota, jos nariai persekiojami. Paskutinis *Trimito* numeris (Nr. 28) išėjo 1940 m. liepos 11 d. 1943–1944 m. pogrindyje veikusi Šaulių sąjunga Vilniuje išleido keturis laikraščio *Lietuvos laisvės trimitas* numerius. Šaulių leidinio tradicija buvo atgimusi ir išėivijoje: 1956–1991 m. emigrantų leidžiamas žurnalas *Karys* turėjo įdėtinį nenumerojamą *Lietuvos šaulių sąjungos tremtyje* priedą *Tremties trimitas*, 1991 m. pervadintą *Išėivijos trimitu*. 1958–1973 m. žurnalas *Karys* taip pat turėjo priedą *Šaulė tremtyje*. Atgavus nepriklausomybę, *Trimitas* buvo atkurtas: 1990–1991 m. ėjo kaip laikraštis, nuo 1992 m. – kaip žurnalas, o nuo 2001 m. kovo tapo prieinamas internetu.

Literatūra

1. Surblys, Alvydas. Lietuvos šaulių sąjungos leidinių retrospektyva 1919–1940 m. Išteklius internete: <https://knyga.kvb.lt/lt/parodos/temines-leidiniu-parodos/item/169-lietuvos-sauliu-sajungos-leidiniu-retrospektyva-1919-1940-m> [žr. 2020-03-24].

2. Mingėla Vladas. *Trimito* penkiasdešimtmečio pėdsakais pasekus. Išteklius internete: <http://partizanai.org/karys-1970m-3-4/5970-trimito-penkiasdesimtmečio-pedsakais-pasekus> [žr. 2020-03-24].

3. Randamonis-Randomanskis Andrius. 20 metų idėjų kovos bare. *Trimitas*, 1940, Nr. 20, p. 471–473.

4. Matusas Jonas. *Trimito* istoriniai bruožai. *Trimitas*, 1940, Nr. 20, p. 473–482.

5. Tumas-Vaižgantas, Juozas. *Trimito* pradžioje. *Trimitas*, 1930, Nr. 27(500), p. 536–538.

6. Ruzgas, Albertas. Rezistentų pagrindiniai leidiniai: okupacijų metai, 1940–1989: leidinių sąvadas. Vilnius: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 2010, 248 p.

7. Šaulių sąjunga. Lietuvos enciklopedija. South Boston (Mass.): Lietuvos enciklopedijos leidykla, 1963, t. 29, p. 375–383.

Lietuvos karo akademijos Žvalgų būrelio narių įspūdžiai ir mintys po pratybų „Angies virsmas 2020“

Pratybos „Angies virsmas 2020“, vykusios birželio 14–18 d., Lietuvos karo akademijos Žvalgų būrelio nariams reiškė labai daug. Tai buvo puiki proga pasitikrinti savo žinias ir išmokti kažko naujo iš „Žemaitijos“ brigados specialaus žvalgybos padalinio žvalgų.

Per pratybas pamatėme, kad tinkamai treniruojamės ir žengiamo reikiama linkme, nes nesukalbėjimo vykdant užduotis nebuvo. Kolektyvas mus priėmė puikiai, nebuvo jokio nepagrįsto spaudimo ar kritikos. Didžiausias šių pratybų privalumas buvo galimybė pamatyti, kaip žvalgai dirba profesionaliuose daliniuose. Tai padės mums nusistatyti kryptį ir tikslingai dirbti toliau. Iš labai arti pamatėme, kaip vykdomos padalinio valdymo procedūros, kur mums reikia pasistengti ir ko pasimokyti. Tai ypač naudinga buvo trečio kurso kariūnams, kurie jau greitai laikys padalinio valdymo procedūrų egzaminą. Taip pat išigilinome į žvalgybos patrulio veiklą, standartines taktines procedūras,

vykdėme rajonų ir objektų žvalgybą, taikinių aptikimo ir sunaikinimo netiesiogine ugnimi užduotis.

Pratybos baigėsi reido operacija. Sąveikavome ne tik su brigados „Žemaitija“ žvalgybos kuopa, bet ir su Oro atakos valdymo grupe (angl. *Tactical Air Control Party* – TACP), kurios reido metu turėjo stebėti objektą ir kontroliuoti oro paramą, bei Kovinių narų tarnybos kariais, kurie su savo valtimis ištraukė mus per baigiamąją operaciją. Du kariūnai turėjo progą prisidėti prie naujausios žvalgybos rūšies Lietuvos kariuomenėje – žmogiškosios žvalgybos – HUMINT kūrimo. Jie, galima sakyti, pamatė, kaip tai vyksta. Per pratybas HUMINT vykdė savo užduotis ir sąveikavo su žvalgybos patruliais, teikė jiems informaciją apie taikinius, susitikimus ir objektus. Šis elementas (žmogiškoji žvalgyba) ypač svarbus šiuolaikinėje žvalgyboje ir puikiai papildė tolimosios žvalgybos veiksmus.

Mums pasisekė, kad buvome šių pratybų dalyviai, nes galėjome

ne tik savo akimis pamatyti, kaip kartu veikia šios skirtingos žvalgybos rūšys, bet ir prisidėti prie jų sąveikos planavimo ir įgyvendinimo. Žvalgyboje didelę reikšmę turi tinkama įranga, mes įsitikinome, kad šiais laikais joje sėkmingai naudojami dronai, termovizoriai ir kiti stebėjimo prietaisai.

Apibendrinant galima pasakyti, kad pratybos mums suteikė dar daugiau pasitikėjimo dėl to, ką darome savo būryje, ir motyvacijos toliau dirbti ir stengtis. Mes pajutome žvalgybos dalinio mikroklimatą, atmosferą, kas labai svarbu būsimam būrio vadui. Įsitikinome, kaip svarbu matyti platesnį veiksmų lauką, sugebėti veikti kartu su kitais, remiančiaisiais, padaliniais, kokia svarbi yra netiesioginė ugnis ir oro parama.

Po pratybų kiekvienas grįžome su savo mintimis, įspūdžiais ir išvadomis. Jos leido mums pasitikrinti jau turimas žinias ir įgyti daug naujų, o tai labai pravers ateityje kariūninko tarnyboje.

Karantinas kariūnų akimis

Krn. Paula LIŠAUSKAITĖ

2020 metai pasauliui padovanojo visus šokiravusią nelauktą „dovaną“ – koronavirusą. Vyriausybei nusprendus įvesti šalyje karantiną, izoliuoti buvo ir kariai kariuomenės daliniuose. Nors, be abejo, pandemija jiems sukėlė nemenkų sunkumų, kariūnai, izoliuoti Karo akademijoje, įžvelgė ir teigiamą situacijos pusę.

Eimanto GENIO nuotrauka

Kariūnė Andželika Blinovaite pasidalijo su tuo susijusiais išpučiais: „Karantino laikotarpis buvo puikus metas skirti laiko savo po-

mėgiams, kurie padėjo pabėgti nuo kasdienės rutinos ir produktyviai leisti laiką. Aš jo nemažai skyrčiau sportui ir knygoms. Be to, šiuo

laikotarpiu keletą kartų stiprinome ir telkėme būrį: su draugais žaidėme įvairius žaidimus, žiūrėjome filmus, diskutavome įvairiomis temomis. Manau, tai buvo puiki proga ne tik ugdyti save kaip asmenybę, bet ir suartėti su kolegomis, stiprinti komandos narių ryšį.“

Kariūnas Edmundas Ziekis teigė: „Karantiną iš dalies galiu vertinti teigiamai. Jo metu išmokau efektyviau planuoti laiką ir jo skirti tiek mokslui, tiek sportui, tiek asmeniniam tobulėjimui – knygų skaitymui, išsamiam domėjimuisi Lietuvos praeitimi – Partizaniniu karu. Žinoma, šis laikotarpis, kai negalėjau parvykti į namus, buvo iššūkis, tačiau dėl Akademijoje sudarytų sąlygų jis neprailgo.“

Kariūnas Marius Barzdelis taip pat susitelkė į asmeninį tobulėjimą: „Daugelis žmonių karantiną laikė monotoniško gyvenimo forma, tačiau gyvenant Akademijoje viskas atrodė kitaip. Man karantinas suteikė progą susitelkti į save, kardinaliai pakeisti savo gyvenimo būdą – nuo pačių menkiausių įpročių iki didžiausių pasiekimų, pavyzdžiui, tokių kaip keleto valandų kasdienė knygų skaitymo rutina, nesvarbu, kad ir kokia įtempta būtų buvusi sa-

vaitė ar diena. Paminėčiau ir dienos apžvalgą prisimenant, ką per ją nuveikiau, ir svarstant, ką galėjau padaryti geriau, ko nepadariau, o ką atlikau tiesiog puikiai. Be to, pradėjau savarankiškai mokytis pranzūcų kalbos, kad ateityje galėčiau pasiekti dar daugiau.“

Trečio kurso kariūnas Diomedas Petkevičius taip pat pasidalijo savo mintimis apie šį nelengvą laikotarpį: „Karantinas leido susidėlioti aiškią dienotvarkę, kurią valandą ir ką veiksiu, nes tik ja remiantis buvo galima naudingai ir efektyviai leisti laiką. Tuo metu labai sustiprėjau fiziškai – sudaryta sporto programa ir suderinta mityba leido greitai pasiekti geresnių rezultatų. 3 kartus bėgau pusmaratonį ir pagerinau savo asmeninį rekordą. Karantinas buvo palankus tobulėti ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai: reikėjo geležinės kantrybės laukiant karantino sąlygų sušvelninimo, todėl išmokau džiaugtis kiekviena diena tokia, kokia ji yra, ir įžvelgti pozityvumą mažuose dalykuose.“

Žvalgų būrelis narės patirtimi pasidalijo kariūnė Gretė Lukošaitytė: „Kaip vieną teigiamiausių dalykų įvardyčiau individualių kario įgūdžių tobulinimą, taip pat saviugdą, kuriai turėjome daug laiko. Didelį išpuilį paliko kariūnų surengtos mažosios pratybos, kurias sudarė „Žvalgo tako“ rungtys, taip pat kitos pratybos, kuriose buvo atliekamos padalinių valdymo procedūrų, taktinės medicinos, civilių ir karių bendradarbiavimo užduotys. Visa tai mums padėjo tobulėti kaip kariais ir asmenybėmis.“

Taigi, kaip matome, kariūnai izoliacijoje neleido laiko veltui – stengėsi tobulėti tiek mokydami, tiek sportuodami, tiek plėsdami savo akiratį.

Krn. Vytautė KUPČIŪNAITĖ

Karantinas ir saviizoliacija buvo pats skaudžiausias dalykas daugumai Lietuvos piliečių, nes mirtinas

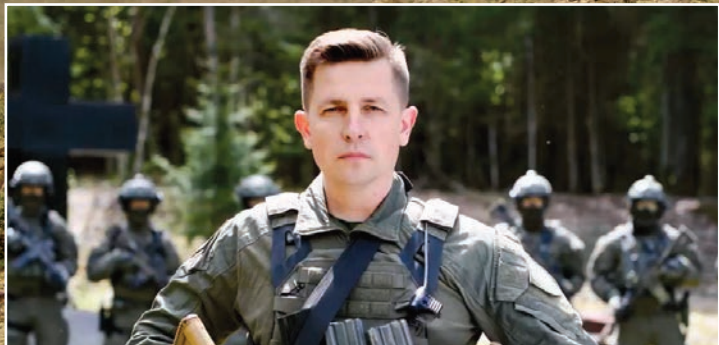
virusas, skrajojantis ore, labai apribojo jų tiek profesines, tiek socialines galimybes. Ramybės nedavė kamuojantys klausimai: ką reikės veikti uždarytam tarp keturių sienų, ar nenorėsiu bėgti iš namų nuo žmonių, kuriuos matau 7 dienas per savaitę ir 24 valandas per parą?

Bet tokios kliūtys kariūnui ne tokios baisios. Tie patys žmonės ir keturios sienos tapo mums artimi tikrai ne per karantiną, nes lydi nuo pat pirmo kurso pradžios ir nepaleidžia iki ketvirtos pabaigos. Tiesa, per karantiną gyvenimo ir karinės rutinos taisyklės tapo griežtesnės, tarp jų ir svarbiausias reikalavimas visada turėti kaukę, kuri mus saugo nuo baisiojo viruso COVID-19. Ir jokiais būdais nesėsti prie kambariuko, jeigu esi trečias valgykloje prie stalo. Kariūnų, paklaustų, kaip sekasi, atsakymuose buvo 90 proc. sarkazmo, bet šioje situacijoje tai nėra blogai, tik būdas emocijoms perteikti, kuri mes praktikavome visas 70 parų, turėdami ribotą ryšį su išoriniu pasauliu. Tai padėjo tokiomis akimirkomis, kai atrodė, kad tavo draugas tampa priešu, nes paėmė paskutinę bandelę valgykloje, kai natūrali trintis atsiranda ir tarp „geriausių draugų“, kambariokų. Šis laikotarpis tikrai buvo sunkus, bet dabar svarbiausia, kad viskas eina geryn ir karantino sąlygos yra švelninamos.

Tiesa, kad visi dalykai turi tiek gerąją, tiek blogąją pusę. Karantinas – ne išimtis, geriausia jo „pusė“ buvo tai, kad kariūnai visą laisvą nuo paskaitų laiką galėjo skirti sportui ir pasiruošimui atsiskaitymams ar būsimoms pratyboms. Jo užteko savišvietai, knygų skaitymui ir nuosekliam mokymuisi. Todėl kariūnų tiek mokslo, tiek sporto pasiekimai po karantino išaugo.

Dabar mūsų gyvenimo tempas pamažu tampa normalus. Kariūnai labai džiaugiasi, kad savaitgaliais gali grįžti pas tėvus ir pamatyti savo draugus, taip pat kad jau ne už kalnų vasaros atostogos!

Drąsiai priimti kiekvieną iššūkį ir nepriekaištingai jį įveikti

Interviu su Lietuvos kariuomenės Specialių operacijų pajėgų vadu pulkininku Mindaugu MAŽONU. Kalbėjosi krn. Povilas MASIONIS.

► **Gerbiamasis pulkininke, gal galėtumėte šiek tiek papasakoti apie save – kur gimėte ir užaugote, kuo domėjotės mokykloje?**

► Gimiau ir augau Vakarų Lietuvoje, Klaipėdos krašte, pamaro žemėse. Vėliau su šeima teko pagyventi pačiame Lietuvos centre – Kėdainių rajone. Labiausiai mėgau skaityti daugiausia istorines ir nuotykių knygas, žavinčias netikėtu siužetu ir herojų žygdarbiais, ir pats būti nuotykių centre su kiemo bei mokyklos draugais. Nemažai sportavau, lankiau bokso treniruotes, buvau mokyklos lengvosios atletikos komandos narys. Taip pat traukė naujausios informacinės technologijos, kompiuterijos mokslai, buvau imlus šiai sričiai.

► **Kada ir kur pradėjote tarnybą Lietuvos valstybei? Kaip pasirinkote šį kelią? Ar šiam žingsniui turėjo įtakos Jūsų šeima? O gal aplinkybės buvo kitokios?**

► Tikriausiai senelio, gyvenusio Drevernoje, mažo Kuršių marių uosto apylinkėse, paskatintas svajojau tapti jūrininku, laivo vadu. Tačiau likimas buvo parengęs iššūkių, kuriuos įveikęs galėjau tapti tuo, kas esu dabar, ir vadovauti Lietuvos kariuomenės Specialių operacijų pajėgoms (SOP). Oficialiai mano tarnybos Lietuvos valstybei kelias prasidėjo būtent Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje – priklausau jos pirmajai bakalaurų absolventų laidai.

► **Norėjau pasiteirauti, kokius mokslus esate baigęs?**

► Be Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos, esu baigęs JAV sausumos pajėgų vadovybės ir generalinio štabo koledžą (angl. *US Army Command and General Staff College*) ir Baltijos gynybos koledžo Aukštesniųjų vadų kursų.

► **Kokios buvo išskirtinės patirtys, besimokant Generolo**

Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje?

► Antrojo kurso pabaigoje nusprendžiau siekti tarnybos specialių operacijų srityje. 1997 m. buvo įkurta dabartinė Ypatingos paskirties tarnyba (YPT). Tais pačiais metais pamačiau kelis šios tarnybos karius, kurie dėvėjo neįprastą uniformą – kombinezoną ir panamą. Jie, ko gero, buvo atvykę į kokius nors trumpalaikius kursus akademijoje. Tai patraukė mano dėmesį ir netrukus išsiaiškinau, kad jie yra iš tuomet egzistavusio vadinamojo „Žaliojo būrio“, Ypatingos paskirties tarnybos prie KASP. Per KASP budėtojus pavyko sužinoti YPT vado telefono numerį. Nieko nelaukęs paskambinau. Mano nuostabai, jis iš karto sutiko susitikti. Pokalbio metu supratau, kad YPT ir yra ta vieta, kur aš tikrai noriu tarnauti ir tobulėti. Tai, gi, taip susiformavo mano tikslas mokytis ir sportuoti, kad įveikčiau

atranką į šį mažai žinomą specialiu operacijų vieneta.

► **Papasakokite apie savo tarnybos kelią – tarnybos vietas, kuriose teko tarnauti, baigtus kursus ar karybos mokslus.**

► 1999 m. baigiau Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademiją ir tais pačiais metais sėkmingai perėjau atranką į Lietuvos kariuomenės YPT. Ėjau šios tarnybos žvalgybos karininko, ekipos, kovinio elemento ir pačios tarnybos vado pareigas. Vėliau, iki paskiriant į dabartines pareigas, buvau SOP štabo viršininkas.

► **Kokiose tarptautinėse operacijose dalyvavote ir kokią įtaką tai padarė Jūsų tarnybai?**

► Dalyvavau tarptautinėse misijose Afganistane, jų metu tris kartus vadovavau SOP eskadronams „Aitvaras“. Deja, dėl išlaptintos informacijos detalių papasakoti dar negaliu, tačiau vienas įvykis, susijęs su tuo metu mano vadovaujama koviniu elementu ir JAV „jūrų ruoniais“, yra išviešintas Wi-

kiLeaks... Manau, kad kiekvienas karys galutinai subręsta būtent dalyvaudamas kovinėse operacijose. Vienas svarbiausių dalykų, kurių išmokau, yra tikslinio vadovavimo (angl. *Mission Command*) samprata. Kaip žinote, vienas pagrindinių tikslinio vadovavimo principų – besąlyginis (išvystytas) tarpusavio pasitikėjimas. Aš tikiu, kad SOP jis gali būti įgytas tik įveikus atranką, išklaudus specialiojo rengimo kursus ir, svarbiausia, kartu įvykdžius ne vieną kovinę misiją.

► **2018 m., per Lietuvos kariuomenės dienos minėjimą, buvote paskirtas Lietuvos kariuomenės SOP vadu. Kokius tikslus keliate sau vadovaudamas šioms mūsų valstybės aukščiausio lygio ginkluotosioms pajėgoms?**

► Specialiųjų operacijų sėkmė valstybės gynyboje ir kovoje su terorizmu priklauso nuo profesionaliai parengtų ir motyvuotų karių. Savo vadovavimo laikotarpiu ir toliau sieksiu išlaikyti nuoseklią intelektualių, patriotinėmis vertybėmis besivadovaujančių ka-

rių atranką į mūsų pajėgas, kelsiu aukštus reikalavimus jų rengimui ir aprūpinimui modernia ginkluote bei naujausiomis technologijomis. Taip pat nuosekliai skatinsiu abipusiu pasitikėjimu grįstą partnerystę su kitomis Lietuvos kariuomenės pajėgomis, NATO sąjungininkais, kitais tarptautiniais partneriais ir Lietuvos valstybės institucijomis, prisidedančiomis prie saugumo stiprinimo regione.

► **Ar galėtumėte papasakoti, ką mėgstate veikti laisvalaikiu? Kokie yra Jūsų hobiai?**

► Mėgstu sportuoti, būti ir mėstyti gamtoje. Skaitau, neapleidžiu kultūrinio laisvalaikio su šeima. Domiuosi pokario rezistencijos kovomis, kurios yra šiuolaikinio SOP kario identiteto dalis.

► **Kokia yra Jūsų sėkmės paslaptis?**

► Drąsiai priimti kiekvieną iššūkį ir nepriekaištingai jį įveikti. Pasitikėti savo pavaldiniais, investuoti į lyderių rengimą, pradėdant nuo žemiausio lygio (dviejų karių binomo) iki vienetų vadų. Mano įsitikinimu, viena svarbiausių gero vado savybių yra ne tik gebėjimas vadovauti ir nukreipti savo karius link iškelto tikslo, bet ir būti geru pavaldiniu.

► **Ko norėtumėte palinkėti dabartiniams Lietuvos karo akademijos kariūnams, kurie siekia tapti Lietuvos kariuomenės kariūnais?**

► Visų pirma linkiu kiekvienam kariui išlikti patriotiškam, išlaikyti veiksmingą meilę savo šaliai, vadovautis aukšta morale, kritiniu mąstymu, nestokoti ryžto ir drąsos siekiant geriausių rezultatų ir toliau stiprinti šalies gynybinę galią.

◀ Eskadrono vadas su Afganistano nacionalinio saugumo greitojo reagentinio dalinio vadu prieš vykstant į užduotį. 2014 m.

Eimanto GENIO nuotrauka

Niekada negalvojau apie karjerą kariuomenėje...

Interviu su Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos vyriausiuoju puskarininkiu seržantu majoru Gediminu INDRAŠIUMI

▶ **Kur užaugote, kokia buvo Jūsų vaikystė? Ką mėgote veikti, iki nusprendėte tarnauti savo šaliai?**

▶ Gimiau ir užaugau Kaune gūdžiais sovietmečio laikais darbininkų šeimoje – tėvas buvo suvirintojas, mama virėja. Nė vienas iš jų nebuvo Komunistų partijos narys, tėvas su šeima net buvo ištremtas į Sibirą ir ten praleido daugiau nei 10 metų. Nuo vaikystės šeimoje buvo skiepijama meilė Tėvynei, patriotizmas, kalbamasi apie įvairius Lietuvos istorijos laikotarpius, ypač

apie Sovietų Sąjungos okupacijos padarinius mūsų valstybei. Suvokęs ekspansinės sovietų politikos esmę, ne kartą mokyklos klasės lentoje esu užrašęs „Laisvę Lietuvai“ ir dėl to svarstytas, o tėvai įspėti dėl netinkamo sūnaus elgesio.

Tuo metu vietos masinės informacijos priemonės išvien skleidė propagandą, todėl tėvas klausydavo radijo žinių laidos „Amerikos balsas“, kuri buvo transliuojama iš Niujorko rusų kalba, kad sužinotų, kas iš tikrųjų vyksta pasaulyje.

Dažniausiai signalai buvo slopinami iš netoliese esančio karinio dalinio, tačiau tėvas buvo pasidaręs savadarbę antena ir ją užkėlęs ant daugiabučio stogo, ir taip „gaudydavo signalą“. Tai jam kainavo keletą dienų „poilsio“ areštiniėje. Vaikystėje žaidžiau krepšinį, futbolą, stalo tenisą, lankiau kovinio sporto treniruotes, bet didžiu sportininku tapti nepavyko...

1990 m. buvau pašauktas į sovietinę kariuomenę, tačiau šaukimą tarnauti okupantams ignoravau.

Buvo skambinama į namų telefoną (tuo metu laidinį) – grasinama ir liepiama nesislapstyti, tad kurį laiką teko pagyventi pas gimines. Sovietų kariai gaudydavo lietuvių jaunuolius, o pagavę išsiųsdavo tarnauti toli nuo namų... Jaunuoliai masiškai atsisakydavo tarnauti Rusijos kariuomenėje, o jau tarnaujančiųjų sovietų kariškiai neleidavo namo atostogų, baimindamiesi, jog nebegrįš. Tuomet svarsčiau, kaip galėčiau prisidėti prie šalies saugumo Lietuvai atkūrus nepriklausomybę. Norėjau ateityje tarnauti specialiosiose pajėgose ir nestandartiškai kovoti su nematomu priešu.

▶ **Kada ir kur pradėjote tarnybą Lietuvos valstybei? Kaip pasirinkote šį kelią? Ar šiam žingsniui turėjo įtakos Jūsų šeima, draugai?**

▶ 1991 m. lapkričio 18 d. pašauktam tarnauti atkurtoje nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje (pirmasis šaukimas po nepriklausomybės atkūrimo) buvo garbė ištartį priesaikos žodžius lapkričio 23 d., per iškilmingą Lietuvos kariuomenės atkūrimo paradą, kuriame dalyvavo ir su pasididžiavimu braukė laimės ašarą mano tėvai, matydami savo sūnų mūsų karių gretose. Tarnybą pradėjau Garbės sargybos kuopoje, vėliau – „Geležinio Vilko“ brigados batalione. Tarnyba sekėsi gerai (sportuoju nuo 13 metų, todėl dėl fizinio krūvio keblumų nebuvo). Iš pradžių griežta kariuomenės rutina 19 metų jaunuoliui, atėjusiam iš civilinio pasaulio, pasirodė „nepatraukli“. Kariuomenės vadovybė stengėsi sudaryti kuo geresnes tarnybos sąlygas (palyginti su sovietine tarnyba), tačiau ilgainiui tapo aišku, kad kariai greitai pripranta prie demokratiškesnės tvarkos, ir palaikyti karišką drausmę tapo sunkiau. Galiausiai tarnybos pabaigoje mes sovietiniu stiliumi „plakėm kantus“ šlepetėmis ant lovatiesių. Atlikęs 12 mėn. šauktinio tarnybą, vis dar savo gyvenimo su kariuomene ne-

siejau, tačiau prisijungiau prie savanorių, o 1997 m. sėkmingai perėjęs atranką pradėjau tarnybą Lietuvos kariuomenės Specialiųjų operacijų pajėgose (tuomečiame Ypatingos paskirties skyriuje prie SKAT (Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba – dabartinis KASP)). Mane visada traukė specialiosios paskirties daliniai, ketinau dalyvauti atrankoje į VRM rinktinę „Aras“, tačiau pasirinkau kariuomenės spec. padalinį. Jame netrumpai tarnavau ir įgijau neįkainojamos patirties, kuri pravers bet kurioje organizacijoje.

▶ **Norėjau pasiteirauti, kokius mokslus esate baigęs?**

▶ Esu baigęs ekonomikos ir verslo pagrindų bakalauro studijas Lietuvos edukologijos universitete, o Lietuvos karo akademijoje įgijau visuomenės saugumo ir gynybos studijų magistro laipsnį.

▶ **Ar galėtumėte papasakoti apie savo tarnybos kelią – tarnybos vietas, kuriose teko tarnauti, baigtus kursus?**

▶ Kaip jau minėjau, ilgą laiką tarnavau Specialiosiose pajėgose. Esu baigęs daugelį įvairiausių su tarnybos specifika susijusių kursų, be to, teko studijuoti JAV seržantų majorų akademijoje.

▶ **Kokiose tarptautinėse operacijose dalyvavote ir kokią įtaką tai turėjo Jūsų tarnybai?**

▶ Teko dalyvauti tarptautinėse operacijose *Enduring Freedom*, *ISAF* ir *Resolute Support* Afganistane. Tai placdarmas karinio rengimo, įvairių procedūrų, ypač lyderystės, vieningos komandos formavimo veiksmingumui karo sąlygomis patikrinti. Platus užduočių spektras, intensyvūs veiksmai, nuolatinė įtampa nežinomoje aplinkoje, sunkių sužeidimų ir žūčių vaizdai verčia permąstyti moralinių vertybių visumą ir prioritetų sąrašą. Kai paklausi savęs, ar pakankamai dėmesio skyrei šeimai, artimiesiems, kurių daugiau gali nebepamatyti,

gyvenimas įgauna kitokią prasmę... Kartais, laimingai susiklosčius aplinkybėms, atsitiktinai kariams pavykdavo likti nesužeistiems. Po pasalos rasta kulkosvaidžio šovinių dėžėje įstrigusi prieš paleista kulka suteikia dar vieną šansą gyventi. O sėkmės mums netrūko, nepaisant lengvų ir sunkių sužeidimų, – „aitvarai“ išvengė žūčių.

Man asmeniškai ši patirtis davė labai daug. Susivokiau, kas esu, ko esu vertas, kuo galiu pasikliauti ir koks svarbus žmogus, dengiantis man nugarą.

▶ **Smalsu ir įdomu sužinoti – ką mėgstate veikti laisvalaikiu? Kokie Jūsų hobiai?**

▶ Daugiausia laisvalaikio stengiuosi praleisti su žmona ir vaikais. Mėgaujuosi kiekviena su jais praleista akimirka. Turiu 7 ir 9 m. sūnus, kurie suteikia daug džiaugsmo, na ir, žinoma, kartais rūpesčio. Būdami tarptautinėse operacijose (TO), ilgalaikėse pratybose ar komanduotose kariai praranda tas svarbias buvimo kartu su vaikais akimirkas, kurių, deja, neįmanoma sugrąžinti, todėl didelis šeimos buities krūvis tenka antrosioms pusėms, prieš kurias žemai lenkiu galvą. Dėkoju savo žmonai Eglei už kantrybę, stiprybę ir supratimą.

Domiuosi alternatyviaja medicina, sveiku gyvenimo būdu. Praktikuoju kai kuriuos jogos elementus, kvėpavimo pratimus, nevengiu žiemą išsimaudyti eketėje. Šiuolaikiniame globaliame pasaulyje intensyvus gyvenimo tempas kelia nemažai streso, žmonės dažniau serga, o ir ligos jaunėja, todėl ieškau gyvenimo būdo, kuris leistų išlikti sveikam, laimingam ir darbingam, kuo ilgesnį laikotarpį išvengti vaisių ir lignoninių.

▶ **Kokia yra Jūsų sėkmės paslaptis?**

▶ Niekada negalvojau apie karjerą kariuomenėje. Svajojau tapti spec. padalinio nariu, ir ši svajo-

nė išsipildė. Su kaupu gavau visko, ko tikėjaisi – daug šaudymo pratybų, misijų, fizinio ir psichologinio krūvio, nestandartinių užduočių. Bėgant metams, įgijau daugiau žinių ir patirties, man buvo suteiktas seržanto majoro laipsnis, buvau paskirtas į karinio vieneto vyriausiojo puskarininkio pareigas. Tai įvyko tarsi savaime: matyt, pajėgų vadovybė išvelgė mano potencialą ir savybes, kurių reikia einant šias pareigas.

▶ **Šiuo metu einate Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos vyriausiojo puskarininkio pareigas. Kokius tikslus dabar sau keliate? Ar norėtumėte ką nors pakeisti Akademijoje?**

▶ Akademijos vaidmuo kariuomenėje buvo ir yra labai svarbus. Plačiai vadinama karininkų kalve organizacija rengia būsimus pulkininkus ir generolus, nuo kurių kompetencijos ir sprendimų priklausys Lietuvos kariuomenės efektyvumas. Todėl Akademijoje įgytos karybos, lyderystės, civilinių mokslų žinios, karininkui būtinų asmeninių bruožų tobulinimo patirtis turi būti stiprus pamatas siekiant tolesnės karininko karjeros.

Mano, kaip vyriausiojo puskarininkio, Akademijoje tarnaujančių karininkų, puskarininkų ir čia dirbančių civilių darbuotojų tikslai tikriausiai nesiskiria. Mūsų visų tikslas – pagal savo kompetenciją prisidėti prie kariūnų ugdymo proceso, jį nuolat tobulinti, siekiant suteikti jiems aukščiausio lygio visapusišką parengimą. Iš esmės turiu dvi pagrindines veiklos sritis – tai kariūnai, kareiviai (jūreiviai) ir puskarininkiai, tarnaujantys Lietuvos karo akademijoje. Be to, man rūpi, kas ir kaip vyksta Akademijoje, žvelgdamas per efektyvumo prizmę, bandau įdėti savo „prieskonį“ į organizacijos sėkmės „receptą“. Stengiuosi prisidėti prie įvairių skirtingais lygiais vykstančių procesų, jų tobulinimo ir efektyvumo

didinimo, patarti Akademijos viršininkui pulkininkui Juozui Kačergiui pagal savo kompetenciją ir padėti įgyvendinti Akademijos viziją. Akademija, kaip prestižinė karybos mokslo institucija, turi nuolat tobulėti mentaliai, technologiškai ir struktūriškai, dinamiškai keistis priklausomai nuo strateginės aplinkos. Pastaruoju metu Akademijoje vyko nemažai struktūrinių pokyčių, kurie pasitarnaus organizacijos tobulėjimui.

▶ **Gal galėtumėte plačiau papasakoti apie funkcijas, kurias vykdo Lietuvos kariuomenės dalinių vyriausieji puskarininkiai?**

▶ Puskarininkiai vadinami Lietuvos kariuomenės stuburu, nes turi užtikrinti viso organizmo (kariuomenės) sklandžią veiklą ir siunčiamų iš smegenų (karininkų – sprendimų priėmėjų) signalų perdavimą organizmo raumenims (kareiviams ir jūreiviams) – mažiausioms jo struktūrinėms dalims.

Lietuvos kariuomenė palyginti jauna organizacija, išgyvenusi įvairius raidos etapus, įskaitant ir vyriausiojo puskarininkio (VP) pareigybės vystymosi tarpsnius. Iš pradžių VP atliko griežto tvarkos prižiūrėtojo (baudėjo) vaidmenį, vėliau jis perėmė administratoriaus „amplua“, kol nuosekliai perėjo prie šiandien vykdomų funkcijų. VP atsakingas už tiesioginę paramą puskarininkų vadovavimo grandinei, kuri prasideda nuo VP ir veikia per kuopininkus, būrių vadų pavaduotojus ir skyrių (komandų, grandžių) vadus. Visa puskarininkų perduodama informacija reikalinga tam, kad, vykdamas vadų nurodymus, būtų užtikrintas nepertraukiamas karinės rutinos funkcionavimas. Karinio vieneto VP yra netiesioginis visų jame esančių kareivių (jūreivių) ir puskarininkų viršininkas ir jo vado padėjėjas (patarėjas) įvairiais klausimais (personalo politikos – karjeros, bendrojo ir profesinio

karinio švietimo ir rengimo, ap rūpinimo, ginkluotės, fizinio rengimo ir pan.). VP rūpinasi kariais įvairiomis formomis ir būdais pagal suteiktus įgaliojimus. Jis taip pat gilina į karinio rengimo subtilybes, glaudžiai bendradarbiauja su struktūriniais karinio vieneto skyriais sprendžiant kasdienės rutinos klausimus, suprantamai išaiškina vado gaires ir užtikrina, kad jų būtų laikomasi, palaiko ir puoselėja vieneto tradicijas ir vertybes, palaiko pozityvių karių moralę, pagal kompetenciją dalyvauja darbo grupėse, atstovauja kariniam vienetai įvairiuose renginiuose tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Kariuomenės sėkminga veikla priklauso nuo puskarininkų gebėjimo vykdyti kompleksines taktines užduotis, veikiant nestandartinėje aplinkoje tiek nacionalinio, tiek koalicijos partnerių vieneto sudėtyje.

▶ **Ko palinkėtumėte dabartiniams Lietuvos karo akademijos kariūnams, kurie siekia tapti Lietuvos kariuomenės karininkais?**

▶ Pirmiausia norėčiau padėkoti kariūnams, kad pasirinko labai svarbią ir garbingą karininko profesiją, o jų tėvams, artimiesiems – už palaikymą einant šiuo nelengvu keliu.

Palinkėčiau kariūnams niekada neprarasti vilties, kad ir kaip sunku būtų, ryžtingai siekti užsibrėžtų tikslų, gebėti greitai adaptuotis, nesutrikinti nestandartinėse situacijose ir efektyviai vadovauti, kuo daugiau pasiimti iš studijų Akademijoje ir būti pasirengusiems neprognozuojamiems iššūkiams. Taip pat linkiu visokeriopos sėkmės asmeniniame gyvenime, kurios tikrai prireiks išlaikant darbą ir pusiausvyrą tarp tarnybos ir šeimos.

Kalbėjosi „Kariūno“ redakcinės kolegijos narys, III kurso Durbės mūšio kuopos krn. Povilas MASONIS.

Kitokios, bet įsimintinos kariūnų Velykos

Krn. Povilas MASONIS

„Sekmadienio rytas visiems buvo linksmas ir kupinas įspūdžių“, – pasakojo kariūnai, kurie tą dieną surengė paplūdimio tinklinio rungtynes. Šv. Velykos daugumai jų buvo visiškai kitokios nei ankstesnės. Akademijos auklėtiniai džiau-gėsi, galėję šią šventę atšvęsti kartu.

Kariūnai susiskirstė į komandas ir draugiškai varžėsi tarpusavyje. Po tinklinio varžybų visi norintys galėjo pasikaitinti Karo akademijos pirtyje – juk ne veltui sakoma: „*Mens sana in corpore sano*“ („Sveikame kūne sveika siela“).

Šio susibūrimo metu būsimi karininkai valgė ir velykinius murgučius, kepė šašlykus, mėgavosi draugų kompanija. Po turnyro jie dalijosi linksmi ir aktyviai praleistos dienos ten, kur gyvena ir jaučiasi kaip namuose, įspūdžiais.

Krn. Žygimanto Kaminsko nuotraukos

Povandeninių veiksmų komandos organizuotos varžybos – neįkainojama patirtis ir rimtas išbandymas

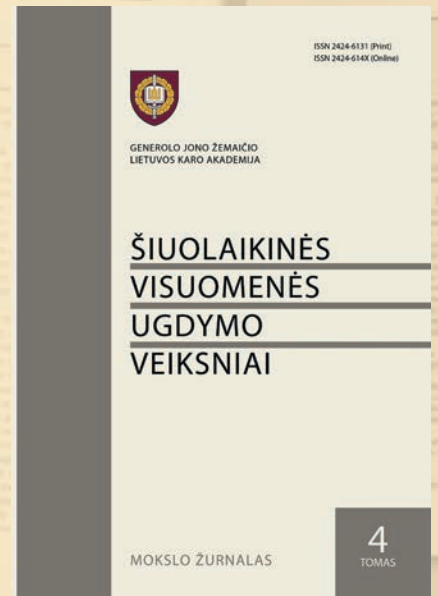
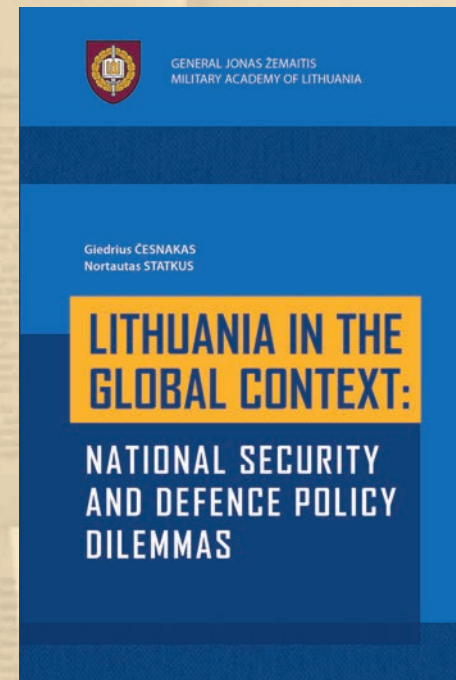
Krn. Justas ŠUKEVIČIUS

2020 m. kovo 6 d. pirmo, antro, trečio ir ketvirto kurso kariūnai dalyvavo Povandeninių veiksmų komandų varžybose. Šiais metais į jas atvyko net 22 komandos iš įvairių Lietuvos kariuomenės dalinių. Lietuvos karo akademijai (LKA) atstovavo 2 komandos – Žvalgų būrys, kurį sudarė kariūnai Justas Šukevičius, Laurynas Saltonas, Modestas Rudys, Gustas Andrejauskas, Vilius Šiurkus ir būrį lydintis karininkas mjr. Aurimas Sirvydis, ir antroji LKA komanda, kurią sudarė kariūnai Gvidas Narmontas, Samuelis Žarauškas, Paulius Galuškina ir Justas Šarūnas, vadovaujami kpt. Gedimino Juršeno.

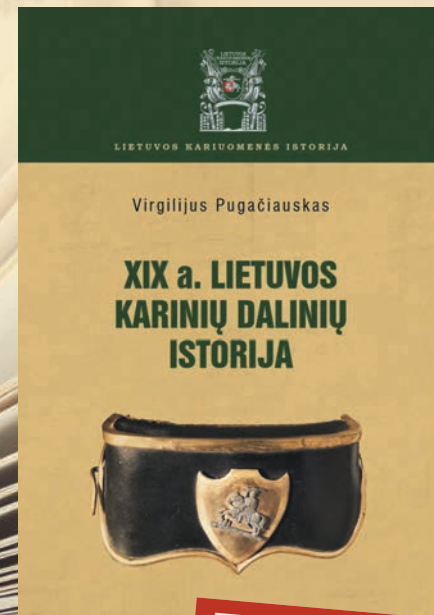
Varžybų dalyvių laukė keturios rungtys: 50 metrų plaukimas su uniforma apiplaukiant plūdurus, 50 metrų plaukimas per kliūtis, 50 metrų trasa, kurią reikėjo įveikti praneriant pro 3 žiedus po vandeniui, ir toks pat atstumas, kurį reikėjo nuplaukti įveikus vandenyje pastatytą imitacinę sieną su virve ir ištraukti svarmenis iš vandens. Dalyvių laikas buvo fiksuojamas, kai paskutinis užduotį atlikęs komandos narys paskambindavo varpu. Visoms komandoms įveikus kliūtis, buvo išrinktos 4 geriausios, kurios finale turėjo vėl dalyvauti šiose rungtyse. Abi LKA komandos pateko į finalą.

LKA Žvalgų būrelis užėmė 3-iąją vietą, antroji LKA komanda liko ketvirta, nes, nors ir buvo labai greitai, gavusi baudos taškų, atsiliko nuo prizininkų.

Visiems dalyviams varžybos buvo dar viena neįkainojama patirtis ir fizinis savęs patikrinimas, taip pat puiki proga susipažinti su kitų dalinių kariais. Svarbu paminėti, kad Povandeninių veiksmų komanda šias varžybas organizuoja tik antrą kartą, ir abu kartus LKA Žvalgų būrelis užėmė 3-iąją vietą. Beje, šiuo metu Povandeninių veiksmų komandoje tarnauja du buvę LKA Žvalgų būrelio nariai.

NAUJAUSI LEIDINIAI

LEIDINIUS GALITE
RASTI INTERNETE
<http://www.lka.lt/lt/moksline-veikla/leidiniai>

